

Євген Букет 4
МАЛИНЩИНА
І ГАЙДАМАЦЬКИЙ РУХ

Олег Ущенко 6
ДОБРЕ, КОЛИ У ТЕБЕ
ЗА ПЛЕЧИМА ТАТО...

Діана Макарова 8-9
ЩАС КАК ДАМ БОЛЬНО!

for post

ФОРПОСТ

МАЛИН

№3 (29) Тижневик 17 листопада 2020 р.

Офіційні підрахунки результатів волевиявлення у Малині свідчать про те, що не світив би невдасі Пальчевському і той мізерний провальний статистичний відсоток його як політичного проекту, якби не Малин, що Малин віднині не місто Юлії Тимошенко, а «Нашого краю», що скоро дізнаємося, чи справді «Наш край» — наш.

2-3

НЕЗАПЕРЕЧНИЙ ФАКТ

«...Бо де є українці, там городчик виросте, там бараболі підуть, там одразу церковця і худібка. А як ти — правдивий газда, то і воли — маст гев, у Канаді чи не в Канаді».

5 Ustia STEFANCHUK

ЦИТАТА ТИЖНЯ

Легше проводити кожен вечір перед телевізором, ніж шукати у собі творця.

6 Ольга РУДА.

КОЛОНКА ЧИТАЧА

Магія друкованого слова

Олександр ВЕРБОВКІН

Спочатку про себе. Я журналіст з 34-річним стажем, 17 років працював головним редактором міської газети «Запорозька Січ» у Запоріжжі. Незважаючи на це, скажу чесно, зараз газет майже не читаю. Просто склалося враження, що під тиском швидкого й «безкоштовного» інтернету преса зараз вмирає, якщо не брати до уваги заангажовані видання, які обслуговують того, хто замовляє музику.

Але нещодавно пощастило ознайомитися з одним з номерів газети «Форпост». Тут є про що міркувати. Газета для тих, хто не розучився мислити, аналізувати. І я прийшов до висновку: «А чому б і ні?» Адже друковане слово немов би матеріалізується. Може, воно й не тверда криця, про яку мріяла Леся Українка, але якщо тримаєш в руках газету, це слово ніби відбулося, і до нього можна доторкнутися. Так ніколи не буває з безтілесним словом, та ще й у віртуальному інтернеті.

Дуже поважаю тих, хто взявся в наш час будувати у Малині «Форпост».

Знаю, наскільки це важко й дорого. Але доки на світі буде хоч одна мисляча людина, ця праця необхідна.

Тримайтеся!

Paul SILKOVSKYI, лікар Рівне

Якщо під час хвороби на ковід ви відчуваєте, що болить між лопатками, внизу спини, в ділянці грудної клітки, це не значить, що у вас важка пневмонія і потрібно викликати швидку. Легені не болять. Болять м'язи внаслідок вірусної інтоксикації. Але це не страшно і це минеться.

Якщо зранку температура 36,7, а до вечора 37,9, і наступного дня нормальна, а потім 38,5, це не значить, що хвороба прогресує і потрібно писати заповіт. Температура при ковіді може стрибати туди-сюди приблизно 2 тижні, навіть якщо

ТРИМАЙМО ОБОРОНУ І ДОПОМАГАЙМО ІНШИМ

Всі описані і неописані симптоми, вкупі з потоком тривожної інформації, бажанням жити і панічними настроями, роблять у голові такий каламбур, що хочеться кричати, плакати, ломитися в лікарню і робити інші необдумані вчинки. Але це зайве. А що потрібно?

Потрібно взяти пульсоксиметр і поміряти собі кисень. Якщо він 95 і вище, то заспокоїться і далі багато пити, дихати свіжим повітрям і рухатися. Навіть, якщо це десятий чи дванадцятий день захворювання. Температура пострибає і прийде в норму, болі стихнуть, кашель

заспокоїться, діарея припиниться і неприродна слабкість поступово зникне. А якщо кисень має тенденцію до зниження, тоді, звичайно, до лікаря.

Попри всю серйозність ситуації, абсолютна більшість молодих і старших людей проходить через хворобу і живе далі. І так, по моїх власних спостереженнях, імунітет після хвороби досить стійкий. І я думаю, що вже за кілька місяців ця хвиля піде на спад. А поки що тримаємо оборону і допомагаємо іншим.

Нехай щастить!

LONGREAD

Ровером від Києва до Карпат

Анна ГУМЕНЮК

ЩЕ ОДНА ІСТОРІЯ
ЩЕ ОДНОГО ЖИТТЯ

Розповідь про те, як аутична дівчинка Софія та її мама проїхали на велосипедах половину України, про те, що вони побачили і пізнали, і як у поході змінилися поведінка та світосприйняття Софії.

Присвячується батькам особливих дітей. А також людям, яким здається, що в їхньому житті є обмеження.

10-11

- ### ТИЖНЕВИК «ФОРПОСТ»
- ЗАПИТУЙТЕ ЩОВІВТОРКА ЗА АДРЕСАМИ:
- ✓ Магазин продуктовий, площа Вокзальна
 - ✓ Маркет «Зоряний», вул. Огієнка (Бам)
 - ✓ Магазин «Гастрономчик», навпроти з-ду «Прожектор»
 - ✓ Маркет «Олім», вул. Укр. поштанців
 - ✓ Магазин «Копійка», вул. Дорошок
 - ✓ Магазин «Полісся»
 - ✓ Магазин «Біленький», вул. Горького
 - ✓ Магазин біля «Чебуречної», вул. Шевченка
 - ✓ Магазин «Брусилівські ковбаси», біля «Фуршету»
 - ✓ Маркет «Промінь», відділ універмагу, вул. Кримського
 - ✓ Магазин «Гурман», вул. Кримського
 - ✓ Маркет «Соборний», площа Соборна
 - ✓ Магазин «Мрія», площа Соборна
 - ✓ Магазин «Харизма», вул. Неманіхіна
 - ✓ Магазин «Продуктова лавка», вул. Гагаріна (зупинка)
 - ✓ Магазин «Сузір'я», вул. Барміна
 - ✓ Міський базар, М. Єщенко.
 - ✓ Міський базар, газетна розкладка на центр. вході
 - ✓ Кафе «Квінта», над АЗС у центрі міста
 - ✓ Кафе «Мішель», площа Соборна
 - ✓ Кафе «Мішель», вул. Грушевського
 - ✓ Кафе «Мішель», на вході у «Фуршет»
 - ✓ Магазин райспоживспілки, с. Лумля
 - ✓ Магазин райспоживспілки, с. Українка (на вигоні)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

17 ЛИСТОПАДА

Міжнародний день студентів.

1921 — поразка Другого Зимового походу Армії УНР. Усіх полонених було розстріляно під Базаром.

2000 — «Україна ніколи не буде ядерною державою», — заявив экс-президент України Л. Кучма на зустрічі із студентами КНУ ім. Т. Шевченка.

1869 — народ. Климентій (Шептицький), Блаженний Католицької Церкви, захисник Укр. греко-католицької церкви.

18 ЛИСТОПАДА

1932 — Постанова ЦК КП(б)У «Про заходи щодо посилення хлібозаготівель», згідно з якою за невиконання планів хлібозаготівель с/господарства каралися конфіскацією 15-міс. норми м'яса, і Постанова Політбюро ЦК КП(б)У «Про ліквідацію контррев. гнізд та розгром куркульських груп».

1933 — об'єд. пленум ЦК та Центр. Контрол. комісії КП(б)У розглянув питання про «укр. націоналістичний ухил» і прийняв постанову про припинення політики українізації.

1988 — День Незалежності Латвії.

19 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день туалету.

Міжнародний день чоловіків.

1969 — Пеле забив свій 1000-й гол на своєму 909-му матчі.

1997 — почалася експедиція міжнарод. екіпажу на борту америк. косміч. човна «Колумбія», у якій брав участь 1-ий космонавт незалеж. України Л. Каденюк.

20 ЛИСТОПАДА

День працівника сільського господарства.

1917 — своїм 3-м Універсалом Укр. Центр. Рада проголосила УНР.

1945 — міжнарод. судовий процес над нацист. діячами Третього Рейху у Нюрнбергу.

1985 — випущена Microsoft Windows 1.0

21 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день телебачення.

1620 — після 3-міс. плавання на «Мейфлавер» сім'ї англ. переселенців-пуритан висаджуються в Північ. Америці в р-ні мису Код.

1941 — в СРСР запроваджено податок на холостяків.

1962 — президент США Дж. Кеннеді зняв блокаду Куби.

2004 — о 20:40 на Майдані Незалежності у Києві розпочалася Помаранчева революція.

2013 — в Україні почався Євромайдан.

1694 — народ. Вольтер, франц. письменник і філософ-деїст.

22 ЛИСТОПАДА

Міжнародний день сина.

1708 — РПЦ, з ініціативи Петра I, проголосила анафему гетьману І. Мазепі, яка досі вважається Москов. патріархатом легітимною.

1906 — у Рос. імперії почалася аграр. реформа Столипіна.

1990 — 65-річна М. Тетчер оголосила про свою відставку з поста прем'єр-міністра країни.

2010 — початок Податкового Майдану в Києві.

1801 — народ. В. Даль, укр. та рос. мовознавець, письменник, лексикограф, етнограф, автор праці «Толковий словарь великорусского наречия русского языка», 1863–1866).

1890 — Ш. де Голль, франц. військ. та політ. діяч, президент Франції, (1958–1969).

23 ЛИСТОПАДА

1963 — в Далласі сталося одне з найгучніших вбивств ХХ століття. Лі Г. Освальд застрелив президента США Дж. Кеннеді.

2003 — унаслідок Революції троянд у Грузії Е. Шеварнадзе подав у відставку.

Коростенський р-н, Малинська міська рада

Кількість депутатів місцевої ради, які обираються на відповідних виборах	34
Кількість обраних депутатів місцевої ради	34

Загальні відомості про результати голосування

Назва політичної партії, місцева організація якої висунула кандидатів у депутати	К-сть голосів, поданих за місцеву організацію політичної партії	К-сть отриманих депутатських мандатів	Назва політичної партії, місцева організація якої висунула кандидатів у депутати	К-сть голосів, поданих за місцеву організацію політичної партії	К-сть отриманих депутатських мандатів
Політична партія «НАШ КРАЙ»	4472	16	ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ЗА МАЙБУТНЄ»	329	0
Політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	1252	5	Політична партія «Радикальна Партія Олега Ляшка»	190	0
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ»	1157	5	Політична Партія «ГОЛОС»	186	0
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «СЛУГА НАРОДУ»	896	4	Політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»	154	0
Політична партія «Перемога Пальчевського»	778	4	Політична партія «Ліва опозиція»	102	0
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ПРОПОЗИЦІЯ»	461	0	ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ПЛАТФОРМА НАДІЇ САВЧЕНКО»	94	0
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА — ЗА ЖИТТЯ»	376	0			

Відомості про обраних депутатів місцевої ради

Назва політичної партії, місцева організація якої висунула кандидатів у депутати	Кількість обраних депутатів	Відсоток від загального складу ради
Політична партія «НАШ КРАЙ»	16	47,06
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ»	5	14,71
політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	5	14,71
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «СЛУГА НАРОДУ»	4	11,76
Політична партія «Перемога Пальчевського»	4	11,76

№ ТВО, за яким закріплено	Прізвище, ім'я, по батькові	Відомості про обраного депутата	Голосів ЗА	% від квоти	Виборчий округ, в якому обрано
політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»					
Перший кандидат	Шостак Олексій Григорович	Громадянин України, народився 14.08.1976 р., освіта вища, член політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Виконавчий комітет Малинської міської ради, Міський голова, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.			ЄБВО
1	Сніцаренко Леся Андріївна	Громадянка України, народилася 20.06.1977 р., освіта вища, член політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Виконавчий комітет Малинської міської ради, Заступник міського голови, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	26	8,81	ЄБВО
1	Старжинський Ігор Олександрович	Громадянин України, народився 05.05.1992 р., освіта вища, член політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», ФОП «Старжинський», Директор, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	48	16,27	ЄБВО
1	Столяр Олександр Васильович	Громадянин України, народився 19.06.1960 р., освіта середня спеціальна, член політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», ФОП «Столяр», Директор, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	111	37,62	1
2	Сербін Валентин Іванович	Громадянин України, народився 28.12.1974 р., освіта вища, безпартійний, Житлово-комунальне господарство, Інспектор з благоустрою, місце проживання: с. Нова Діброва, Коростенський р-н, Житомирська обл.	67	22,71	2
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ»					
Перший кандидат	Насіканова Марія Іванівна	Громадянка України, народилася 05.08.1958 р., освіта вища, член ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ», пенсіонер, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.			ЄБВО
1	Хоменко Віктор Васильович	Громадянин України, народився 21.10.1972 р., освіта вища, безпартійний, ТОВ «Папір-Мал», директор, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	46	15,59	ЄБВО
1	Будник Марія Миколаївна	Громадянка України, народилася 08.07.1973 р., освіта вища, член ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ», тимчасово не працює, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	106	35,93	1
2	Мельник Олег Васильович	Громадянин України, народився 29.08.1984 р., освіта вища, член ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ», ТОВ «Екогран», головний енергетик, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	97	32,88	2
3	Малебус Ігор Євгенович	Громадянин України, народився 16.04.1969 р., освіта вища, безпартійний, Малинська райрада, керуючий справами, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	61	20,67	ЄБВО
Політична партія «НАШ КРАЙ»					
Перший кандидат	Дмитренко Дмитро Васильович	Громадянин України, народився 28.01.1977 р., освіта вища, член Політичної партії «НАШ КРАЙ», ТОВ «Тандем», Директор, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.			ЄБВО
1	Приходько Ольга Василівна	Громадянка України, народилася 20.11.1967 р., освіта вища, безпартійна, Консультативно-діагностична поліклініка, Завідуюча, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	20	6,77	ЄБВО
1	Гуцалюк Ольга Михайлівна	Громадянка України, народилася 26.06.1958 р., освіта загальна середня, безпартійна, ТОВ «Малин Енергоінвест», Оператор насосної станції, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	100	33,89	1
1	Лукашенко Віталій Анатолійович	Громадянин України, народився 05.04.1976 р., освіта вища, безпартійний, Фабрика банкнотного паперу Національного банку України, Головний спеціаліст відділу супроводження інформаційних систем, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	132	44,74	1
1	Карпенко Сергій Васильович	Громадянин України, народився 21.07.1982 р., освіта вища, член Політичної партії «НАШ КРАЙ», Малинське районне комунальне підприємство з технічної інвентаризації, Начальник, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	164	55,59	1
1	Ситайло Олександр Григорович	Громадянин України, народився 17.08.1986 р., освіта вища, безпартійний, КП «Екоресурс», Директор, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	527	178,64	1
2	Костюченко Лариса Миколаївна	Громадянка України, народилася 28.09.1971 р., освіта вища, безпартійна, Малинський професійно-технічний лицей, Заступник директора, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	48	16,27	ЄБВО
2	Рудицька Олеся Ростиславівна	Громадянка України, народилася 19.06.1975 р., освіта вища, безпартійна, Малинського правління ОСББ «Дружня оселя», Голова, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	123	41,69	2
2	Сафранчук Сергій Петрович	Громадянин України, народився 19.10.1966 р., освіта вища, член Політичної партії «НАШ КРАЙ», ТОВ «Юнігран», Заступник генерального директора, місце проживання: с. Пиріжки, Коростенський р-н, Житомирська обл.	132	44,74	2
2	Лісовський Юрій Володимирович	Громадянин України, народився 14.12.1967 р., освіта вища, безпартійний, ТОВ «Юнігран», Начальник дробарно-сортувальної дільниці, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	163	55,25	2
3	Ліпей Надія Володимирівна	Громадянка України, народилася 02.07.1970 р., освіта середня спеціальна, безпартійна, Компанія «Юнігран», Завідуюча складами, місце проживання: с. Українка, Коростенський р-н, Житомирська обл.	207	70,16	3
3	Євдокименко Валерій Петрович	Громадянин України, народився 01.02.1970 р., освіта вища, безпартійний, ТОВ «Юнігран», Головний енергетик, місце проживання: смт Гранітне, Коростенський р-н, Житомирська обл.	215	72,88	3
3	Кашця В'ячеслав Михайлович	Громадянин України, народився 23.11.1962 р., освіта вища, безпартійний, ПМП «Поліся», Генеральний директор, місце проживання: с. Заброне, Коростенський р-н, Житомирська обл.	217	73,55	3
4	Савченко Микола Іванович	Громадянин України, народився 28.08.1962 р., освіта вища, безпартійний, АТ «Коростенський кар'єр», Заступник начальника з гірничого цеху, місце проживання: м. Коростень, Коростенський р-н, Житомирська обл.	201	68,13	4
4	Гончаренко Галина Аркадіївна	Громадянка України, народилася 16.05.1967 р., освіта вища, безпартійна, Любвицька сільська рада, Бухгалтер, місце проживання: с. Любовичі, Коростенський р-н, Житомирська обл.	233	78,98	4

ЦИТАТА ТИЖНЯ

Свобода не може існувати без економічної свободи.

Маргарет ТЕТЧЕР.

Закінчення таблиці. Початок на стор.2

4	Гаєвський Петро Петрович	Громадянин України, народився 29.05.1986 р., освіта вища, безпартійний, Малинського ДП «Лісгосп АПК», Директор, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	237	80,33	4
Політична партія «Перемога Пальчевського»					
Перший кандидат	Парфіненко Наталія Юрїївна	Громадянка України, народилася 31.08.1987 р., освіта вища, безпартійна, Малинська сільська рада Малинського району, Сільський голова, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.			ЄБВО
1	Кисельчук Дмитрій Васильович	Громадянин України, народився 09.08.1981 р., освіта вища, безпартійний, Тимчасово не працює, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	37	12,54	ЄБВО
2	Войтюк Оксана Романівна	Громадянка України, народилася 08.11.1968 р., освіта вища, безпартійна, ТОВ «СВІТ-КОНСАЛТ», Головний бухгалтер, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	20	6,77	ЄБВО
3	Лазарчук Людмила Анатоліївна	Громадянка України, народилася 17.02.1969 р., освіта вища, безпартійна, Тимчасово не працює, місце проживання: с. Федорівка, Малинський р-н, Житомирська обл.	59	20,00	ЄБВО
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «СЛУГА НАРОДУ»					
Перший кандидат	Рудченко Юрій Миколайович	Громадянин України, народився 04.05.1981 р., освіта вища, безпартійний, Фізична особа-підприємець, місце проживання: м. Житомир, Житомирська обл.			ЄБВО
1	Майстренко Василь Петрович	Громадянин України, народився 06.01.1982 р., освіта вища, безпартійний, АТ Житомиробленерго, юрист, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	26	8,81	ЄБВО
2	Грищенко Вячеслав Миколайович	Громадянин України, народився 17.07.1979 р., освіта вища, безпартійний, пенсіонер, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	33	11,18	ЄБВО
2	Бенчук Андрій Леонідович	Громадянин України, народився 11.05.1991 р., освіта вища, безпартійний, Державна Екологічна інспекція Поліського округу, Інспектор з ОНПС, місце проживання: м. Малин, Коростенський р-н, Житомирська обл.	39	13,22	2

ОПЛАКУЮ ДВА СВЯТА

Замість урочистої промови

Два свята мали б викликати відповідний настрій. Але із сумом подумки зустрічаєш День телебачення, і День працівників сільського господарства (другий ще й досі тримається дати, запроваджені задоволюючи до незалежності України ще в СРСР, якщо не помиляюся).

Про телебачення важко згадувати, бо у Малині воно могло бути досі, а натомість зникло. Могло бути на скромному бюджеті: одна людина у штаті, яка б просто вела Ютуб-канал, активно наповнюючи його контентом про Малин і Малинщину. Це могли бути відеозвіти із сесій, нарад, урочистостей, публічних заходів — навіть без аналітики. Хоча Ютуб-канал полюбляє і формат студійного інтерв'ю, і відеонариси тощо.

Словом, немає і не буде. Як і радіо, що почало смирно, навіть не пікнувши.

Гаразд, аналогове радіо зникало усюди, тому і в нашому регіоні — закономірно, за компанію. Проте жодна влада — ні районна, ні міська, жоден комерсант не зацікавився купівлею частот для місцевої хвилі. Слухали останнє десятиріччя житомирську і коростенську хвилі. Коли у Малин зайшла львівська хвиля, дехто обурено коментував: чужаки! Святе місце порожнім не буде, повторю я банальщину.

Як й кабельне телебачення та інтернет. Чому телестудія «Полісся» не стала монополістом, будучи піонером галузі у Малині? Могла, а не стала. І тому «Фокус» та «Люкс-нет» вчасно і активно заповнили нішу — тобто те святе місце. І правильно вчинили. Хоча функцію мовника так ніхто і не перебрав на себе.

Однак відсутність власного регіонального мовника наштовхує на роздуми: владі не потрібне ні телебачення, ні радіо. Навіть не тому, що їстиме бюджет, а тому, що їстиме саму владу. І є третє припущення: та владі просто пофіг. Хіба ні?

Хоча, як подумати, не таке вже й зубате було наше телебачення, щоб когось з'їсти. Знаю, бо сама працювала на ньому. Цінність його була в іншому: в можливості доносити до громади хоча б у формі констатації важливі події життя міста і району. Заперечувати хоча б цю роль місцевого ТВ безглуздо. Адже воно зберегло сотні інтерв'ю, репортажів...

Та чи зберегло? Виявилось, що ні. Декілька років поспіль окремі відеозаписи із архіву «Полісся» «крутить» на Фейсбуці у своїй групі «Малинчани» модератор Е. Купневич. Тобто офіційного архіву офіційного телебачення не існує. Ще одне підтвердження дивного статусу четвертої влади у місті та районі.

То що маємо святкувати, коли винуватця свята немає?

І щодо іншого свята. Дня працівників сільського господарства.

Згадується, як ми, знімальна група «Полісся», виїжджали на репортажі «на село». Це були і участь у рейдах під час жнив (ці рейди — теж пережиток більшовизму), і зйомка районних, обласних чи навіть республіканських семінарів, особливо активно проваджених Миколою Дідківським, і супровід районних керівників у поїздках сільрадами і фермерськими господарствами.

Та все це нагадувало судоми перед смертю галузі попри щирі зусилля врятувати її. Просто йшли незворотні процеси, а щось суттєве відбувалося більше за інерцією, ніж як свідчення розвитку сільського господарства.

Якось довелося з очільником району навідатися до одного села, де саме жнивували. Мені хотілося неабанально розпочати розмову з комбайнером, у котрого, либонь, було з пів сторіччя хліборобського стажу.

Отож чим більше стараєшся, тим гірше виходить. Запитую засмаглого неоголеного чоловіка, який налеп перед віднікується, бо не хоче говорити на камеру (проте вмовляю, бо все це відбувається у присутності районного керівника): «Мабуть, ви вже не уявляєте свого життя без комбайну, цієї роботи?...» Сказала і подумала їй сарказмом: «Дуже оригінально!»

І раптом чоловік у голос розплався, втираючи брудною рукою сльозу, що утворила чистий струмочок на запарошеному обличчі. Що трапилось?! Інтерв'ю зривалося, щось запитувати далі не було сенсу. Бо з'ясувалося, що у комбайнера вдома помирає від раку дружина. Він живе і встигає доглядати її, лежачу, стражденну. (Це так схоже на намагання селян врятувати свою землю!).

А тут жнива! Як же без нього? Просять! Та і сам зник, сумлінно кличе!

А вдома... Тільки і мовив чоловік кризь плач: «Навіть не уявляю життя без неї...».

Досі відчуваю емоційний шок, бачу вираз обличчя, пам'ятаю враження. Репортаж не відбувся.

По великому рахунку, так само не відбулося на Малинщині і сільське господарство. На моє глибоке переконання. За три десятки років незалежності замало інвесторів та інвестицій. Забагато скандальних історій. Мало результативних рятівних алгоритмів. Багато розчарувань і руйнацій.

Нові сучасні фермерські господарства, оренда земель? Це не зовсім про сільське господарство, на мою думку.

Не відбулося плавного рятівного переходу від колгоспів до вільних фермерів, від батраків до вільних

селян. Якби перехід був прогресивним і перспективним, по селах ми не бачили б руйнівних тваринницьких комплексів, тракторних станів, токів і сховищ. І спорожнелих обійсть.

Та чи варто оплакувати? Розпад і смерть статків і набутків попереднього колгоспного ладу, мабуть, були теж закономірними. Адже у промисловості тривали (і досі ще тривають) аналогічні процеси. І скільки б ми не жаліли жертв цих процесів і самих себе, більш конструктивно — поставити на тому хрест, хоча це жорстоко і боляче. І починати з нуля.

Ми всі родом з колгоспів, де когось показушно готували до перевиконання планів п'ятирічки, а тим часом доярки у пазузі носили з ферми молоко і товч додому. Де кралася солярка, щоб виорати вдома чи сусіду, де виривався ліс агроутідь: і на продаж, і на дрова, і на... новорічні ялинки...

Хтось винен більше, хтось менше. Але винні всі.

Село, земля, хліборобська житка і терплячка, які тримають на собі ненажерливе і невдячне місто, — свята. Проте вони є однією з найгостріших колізій української історії. Взяти хоча б драму під назвою «Земля». Спочатку більшовики забрали землю у тих, кому вона належала як приватна власність. Утворили артілі, колгоспи. Три десятиліття тому у більшовиків землю забрали і роздали її паями людям (нам усім тобто), хоча цим людям вона теж не належала юридично. Це ж більше жест компромісу і вибачення, соціального та історичного балансу.

А тим часом, від людей, які мають чи мали паї, земля переходить у законний чи не дуже спосіб до нових авантюристів. Одні дають селянам робочі місця і доволі пристойні зарплати, а натомість виснажують землю нетрадиційними для регіону культурами. У інших не можна допроситися орендної плати за паї. А ще інші багатоповверховими маніпуляціями вигрібають паї до своїх компаній.

Я не знаю, кого вітати із Днем працівників сільського господарства. Хоча є оптимістичні тенденції, рятівні острови. Але це поки більше як виняток.

Малинщина могла б зберегти льонарство і хмелярство, картоплярство і тваринництво. Що таке Полісся? Випаси, випаси, випаси... Та що там!

А відродження галузі ягідництва? Це більше за принципом: не було б щастя, якби не нещастя. Фінансова скрута гонить селян збирати чорницю впродовж усього сезону і здавати перекупникам. І чи відкрив хоч один із керівників району манюню артіль із переробки грибів, ягід, лікарських

рослин у забутому Богом Вишеві чи навіть доволі ще жвавих Недашках? Не за кошти бюджету, а на гранти чи благодійні гроші доброзичливців. Навіть таку можливість не використали.

Село може похвалитися піло-рамами. Це швидкі гроші для виробника і така-сяка зарплата для найманих працівників із великим ризиком позбутися руки.

Але мало яке село може похвалитися сучасною маслובійнею, молочною, ковбасним цехом... Що там бити, тобто — з чого? Корів у селах немає!

Згадую, як ще років десять тому на першому поверсі РДА у тій дерев'яній будці, що у вестибюлі, спеціально поставлена людина приймала і передавала на область зведені дані по зернових, виораних площах, поголів'ю ВРХ тощо. Це відбувалося щотижня. Чоловік біг у кабінет голови РДА з листочком, де густенька таблиця показувала все про с/г району.

Що ж насправді показувала вона? З року в рік зменшувалися поголів'я, вал зерна, зяб та інші показники з колоритними назвами. А тепер і керувати нічим, і зведень ніяких не буде.

Дивні часи настали. Село віднини буде рятувати місто. Як хоче читайте це речення. Де тут підмет: село чи місто?

Владні повноваження міста, яке тепер ОТГ з Малинщиною укупі, такі, що порядок на землі наводитиме воно. Можливо, запровадить у занепалих селах зелений туризм? Можливо, закладе оптимістично гектари і гектари фруктових садів? Або відкриє сільські курорти? Чи встановить станції альтернативної енергії?

Треба вірити.

І якогось дня в ЗМІ почнуть з'являтися оптимістичні репортажі й відеоповіді про здобутки новітнього сільського господарства. І не бігтиме сльоза щокую старого комбайнера. І не вимиратимуть села. І стоятиме черга цистерн на молочарні у Вишеві...

Та все це ще треба нажити. І якщо й поїде знімальна група на репортаж, то буде інше телебачення, не малинське, бо його немає.

Ірина ЛУЗАНЧУК.

Редакція тижневика «Форпост» із сумом дізналася, що дочасно помер колишній багаторічний оператор телестудії «Полісся» Віталій ГНАТКОВСЬКИЙ. Висловлюємо щире співчуття родині. Земля тобі пухом і Царство Небесне, колего.

(Спогади про Віталія Гнатковського читайте у наступному числі тижневика).

Чорна зарплата українців

і потенціал

білих плям на ній

В Україні один із найвищих у Європі рівень тінізації економіки. Зарплати платять у конвертах, підприємці занижують обіг, щоб залишитися на єдиному податку, а десятки тисяч керівників підприємств оформляються на мінімалку.

В Україні близько мільйона підприємств платять зарплати у «конвертах». 20% усього населення працюють неофіційно. Втрати Пенсійного фонду від цього становлять близько 25-27 мільярдів гривень.

Заданими Мінекономрозвитку, рівень тіньової економіки в Україні знизився з 40 до 28%, проте все ще залишається високим у порівнянні з європейськими країнами.

Масштаби ухиляння від сплати податків і зборів за допомогою «чорного кешу» неможливо оцінити на основі статистики та математичних розрахунків, проте можна скористатися даними соціологічних опитувань та інформацією від Державного центру зайнятості.

Відповідно до висновків опитування «Незадекларована праця в Україні», а також згідно з даними Державного центру зайнятості, орієнтовна кількість неоформлених працівників — у межах 20% від усього зайнятого населення.

Така ситуація склалася внаслідок того, що Україна є слабко конкурентною за рівнем податків на працю — країна лідирує (серед держав, подібних за рівнем економічного розвитку) за розмірами податків і обов'язкових внесків, які компанії сплачують із фонду оплати праці, а також має архаїчне трудове законодавство.

Названі всі види схем, через які бюджет України втрачає від 24 до 94 мільярдів гривень на рік: уникнення оподаткування за експортно-імпортними операціями, зокрема, за допомогою офшорних схем; ухиляння від сплати податків через порушення митних правил, контрабанду та корупцію на кордоні; зарплати в «конвертах»; ухиляння від сплати ПДВ; конвертаційні центри; контрафакт; тіньова оренда сільськогосподарських земель; маніпуляції за допомогою спрощеної системи оподаткування.

Експерти пропонують першочергові дії, щоб мінімізувати втрати від схем: лібералізувати архаїчне трудове законодавство, узгодити його із сучасними реаліями; знизити навантаження на фонд оплати праці до цільового показника у 20% сукупно, компенсуючи недонадходження до бюджету шляхом скорочення неефективних видатків бюджету та модифікації податків на землю та майно (збільшуючи їхню частку у ВВП);

вирішити проблему зв'язку між офіційним оформленням і втраченою субсидією, що є негативним стимулом для оформлення значної кількості працівників.

obozrevatel.com.

КОГНІТИВ

ТЕПЕР ВИ БАЧИЛИ ВСЕ

2009 рік. Олександр Юрченко украв у супермаркеті декілька пляшок пива і був затриманий працівниками Голосіївського райуправління міліції.

2020 рік. Депутат від «Слуги Народу» Олександр Юрченко інспектує роботу Голосіївського райуправління поліції.

МАЛИНЩИНА І ГАЙДАМАЦЬКИЙ РУХ

Євген БУКЕТ,
почесний краєзнавець
України

ПРО АВТОРА

Євген Васильович Букет (нар. 23 жовтня 1981, Київ) — український краєзнавець, журналіст і громадський діяч.

Головний редактор газети «Культура і життя», член правління Національної спілки краєзнавців України, член Національної Спілки журналістів України. Лауреат Міжнародної премії імені Олеса Гончара (2008) та Премії імені В'ячеслава Чорновола за кращу публіцистичну роботу в галузі журналістики (2018). Почесний краєзнавець України (2016).

(Праця «Малинщина і гайдамацький рух» була представлена у програмі круглого столу на Всеукраїнському фестивалі імені Василя Скуратівського «До Василя!» — 2019. Публікується з дозволу автора).

полку, де здобув освіту. З 12 років перебував на Січі: вісім років був вихованцем козака Андрія Калниша — старшого брата майбутнього кошового Петра Калнишевського. Потім займався власним риболовним промислом спочатку на Великому Лузі, потім — на річці Буг. Через кілька років улаштувався в козацькому місті Кодак на посаду підсаула «до сродника кошового січового осавула на ім'я Деодор Сиомака». Але вже незабаром через конфлікт із писарем Грицьком, який працював у тій же установі, не пізніше березня 1749 року опинився серед повстанців «гайдамаків». Перед повстанням 1750 року перебував у монастирях Києва, де очолив групу із 15 запорожців, з якою перейшов через Ірпінш на територію Речі Посполитої вище Гостомеля. Через Горностаїпіль, Сукачі й Обуховичі (тепер — Іванківський район Київської області) приїшов під Народиці, де отаборився. Зі свого табору під Народицями проводив численні диверсійні операції проти поляків і євреїв⁸.

18 травня 1750 року універсалом з Фастова староста Романівський, Бишівський та ін., полковник військ коронних, регіментар партії української Антоній Ожга сповіщав шляхту Київського воеводства Речі Посполитої про те, що більше 1000 гайдамаків увійшло в межі воеводства. Він просив шляхту відправити дворових людей і надвірну міліцію, особливо в Житомирському і Овруцькому повітах, в роз'їзди по лісах і допомагати підрозділам польського війська⁹.

Згідно із записом в Овруцькій гродській книзі від 31 липня 1750 р. у старості майже кожну ніч горіли панські маєтки, а шляхта не могла вийхати зі своїх замків через гайдамацькі засідки на дорогах¹⁰.

Не даючи спокою шляхті в околицях Народиці, Коростеня, Радомишля, Малина, Іванкова, Димера, Мигалок, Чернобиля, Любеча, Брагіна, Подоляка активно діяв до середини жовтня 1750 року. Захоплений у результаті важкого поранення в бою біля села Лісівщина (тепер — Коростенського району). Але повстанський рух на тому не припинився.

Під час допиту 20 жовтня 1750 року в Житомирі, в гродському суді Київського воеводства Іван Подоляка згадав про «гайдамацький тракт», яким ходили повстанці. Пролягав цей шлях із Овруча до Радомишля. Проходив повз села сучасного Народицького району — В'язівка, Лозниця, Калинівка. Цей шлях, зокрема, прямував і через всю територію сучасного Малинського району. У протоколі, на жаль, згадано лише два села Малинщини, через які рухалися повстанці — Ксаверів і Діброва: «взявши перевідника в Ложниці, на ім'я Захарка, пішли до Ксаверова. В Ксаверові взяли в жида рублів сім, Захарка відпустили. Відтам без перевідника пішли до Великої Дуброви. Там взяли Дмитра в перевідники гвалтом і уроженого Стефана Венгровича, учителя його милості

пана Волинецького, ідучого до дітей. Тії мусили провадити до Радомишля»¹¹. Очевидно, саме до 1750 року належить народний переказ, записаний краєзнавцем М. Брищом про те, що гайдамаки переховувалися в залишках замку біля с. Бучків на Малинщині. У замчиці був глибокий погріб, де повстанці ховали скарби, відібрані в шляхти¹².

16 вересня 1750 року шляхта Київського воеводства, зібрана на господарський сеймик у Житомирі, ухвалила сформувати загін воеводської міліції з 300 вершників, потрібний для захисту воеводства від безперервних нападів гайдамаків, які безкарно перетинали польсько-російський кордон. Згідно з намірами шляхти, утворена міліція не мала бути тимчасовою формацією. Йшлося про її постійне існування. Для цієї мети ухвалили додаткові податки. Податок становив 500 злотих на один дим (320 халуп). Мали його сплачувати двома внесками: 15 березня слід було сплатити на утримання коронних військ, а 15 вересня — ці нові суми на утримання воеводської міліції¹³.

4 лютого 1751 р. сеймик Київського воеводства прийняв постанову про організацію трьох хоругв місцевої міліції для захисту від гайдамаків. Вони мали розміститися в Фастові, Радомишлі й Іванкові¹⁴.

Згідно з проведеною спеціально для забезпечення утримання нових військових формувань люстрацією, Малин, належний до ключа Городиського Житомирського повіту Київського воеводства, в 1754 році мав 30 халуп. Вони мали сплатити до воеводства 4 злотих і 21 грош, до коронного скарбу — 18 злотих і 24 гроші. Містечко Городище, яке зараз є частиною міста Малина — 20 халуп, які мали сплатити до воеводства 3 злотих і 4 гроші, до скарбу — 12 злотих і 16 грошей¹⁵. Отже, це були порівняно невеликі поселення.

Але збір нових податків провести так і не вдалося. Про це свідчить звіт щодо кївської міліції до короля Августа III від 22 травня 1754 р. авторства люблінського воеводи і генерала-лейтенанта піхоти коронних військ Антонія Любомирського. Він писав, що воеводська міліція, вимагаючи свого жолду на підставі квитанцій-асигнацій повітових скарбників, чинить неприємності мешканцям, іздячи про селах і містечках. У відповідь до гродських книг вносилися численні маніфестації. У відповідь на одну з них восени 1754 року коронний гетьман Ян Браницький наказав коровам міліції Київського воеводства відшкодувати збитки, завдані ними в Житомирському старостві і негайно виринути звідти в місця дислокації¹⁶.

Варто зазначити, що керівниками гайдамацького повстання 1750-1752 рр. були кошовий Запорозької січі Василь Сич та запорожець Марко Мамай, проте обидва були захоплені росіянами восени 1750 року. Про наступних керівників повстанського руху достеменно не відомо. На підставі відомостей, поданих Пантелеймоном Кулішем та Данилом Мордовцевим, можемо стверджувати, що ними були Іван Чуприна (1751-1758), Семен Чортоус (1758-1759), Найда (1760-1763), Захар Харко (1764-1765), Йосип Шелест (1766-05.1768).

Повстанські ватажки Іван Чуприна та Семен Чортоус активно діяли з 1750 року. Переправившись із основними силами повстанців на чолі з Марком Мамаєм через річку Синюху, вони брали участь у визволенні Крилова, Немирова, Жаботина, Умані, Корсуня й Звенигородки¹⁷.

З 1751 року повстанці на чолі з Іваном Чуприною, переправляючись через Буг у районі Вінниці, робили диверсійні рейди на Поділля, в глибину Волині й на Полісся аж до Мозиря. Їхні ватаги налічували, за різними відомостями, від 50-100 до кількох сотень

осіб. Іван Чуприна успішно здійснив 15 таких рейдів (ми рахуємо по два рейди на рік, як це було, наприклад, у випадку Івана Подоляки в 1750 році). Чуприна був розбитий польськими військами неподалік с. Ялтушків на Поділлі (нині — Барський район Вінницької області).

Головна база гайдамаків, укріплена гарматами й засідками, знаходилася в Бузькому Гарді (острів Мигія). Перекази про Мигію залишилися, зокрема, у творах Гната Хоткевича: «Були й старинні гайдамаки, одвічні — ті, що з Мигією. Це в Бугогардовській паланці острів є Мигейський. Там іще за Хмельницького левенці як осілися, то вже й не переводився там нарід. Як невдача — куди? На Мигію. Після Палія та Самуся гуди люди бігли. Або коли ото Верлан устав та Грива. Та й так кому тісно в панщині ставало — всі на Мигію. До Війська такий народ не вписувався, бо Військо вже тоді не саме собою ходило — ну й жили ті мігеї своїм кошем. Народ сміливий, на все готовий. І де тільки йшла чутка, що підіймаються люди проти панів, там і вони, степові гайдамаки»¹⁸.

Мигією називалися десять островів-порогів на Південному Бузі. Найбільші серед них Великий Мигієвський та Малий Мигієвський. Тут знаходився Гард — центр Бугогардівської паланки Війська Запорозького низового. Також є припущення, що легендарний козак Мамай (найімовірніше — вищезгаданий Марко Мамай) був родом саме з Мигії, тому один з островів названий його іменем — Мамаєвим¹⁹.

Також до «гайдамацької республіки» належало узбережжя річки Громоклії та село Вербове (нині — на Кропивницькій). Ця, за означенням Мордовцева, «гайдамацька держава — останній нащадок лицарських орденів», хоча і входила юридично до запорозьких вольностей, але не контролювалася кошем.

1755 року, з часу обрання кошовим прислужника Москви Фригорія Федорова Лантуха, розпочалася війна Запорозької Січі («доброго товариства») проти Гайдамацької Січі («проклятих гультаїв»). За наказом російського уряду Лантух здійснив низку нищівних походів проти «свавільної держави»²⁰. Зрештою, весною 1758 року Гайдамацька Січ на річці Буг була остаточно знищена за наказом кошового, якого вільні запорожці називали не інакше, як «московським попихачем»²¹. Її знищення, вочевидь, збіглося в часі з ліквідацією поляками основних сил повстанців на чолі з Іваном Чуприною. Центр підпілля було перенесено на межі Волині і Поділля, поблизу містечка Полонного (тепер — райцентр Хмельницької області).

Менш, ніж за два роки, після поразки Івана Чуприна, яку поляки відзначили з тріумфом, чутки про гайдамаків, яких очолював запорозький козак Семен Чортоус, поширювалися серед мешканців Волині від Рівного до Полонного. То тут, то там бачили якихось підозрілих людей, схожих на жабраків, яких вважали гайдамацькими шпигунами. Говорили, що повстанці «перетворили на попільне містечко» в Овруцькому повіті, а євреїв вирізали до єдиного²². Близько 1760 року три сотні повстанців на чолі з Семеном Чортоусом були знищені поляками, які оточили гайдамацький табір, що знаходився в урочищах Обозовище і Мазепина Могила в десяти милях від містечка Полонного серед лісу. Опис Мазепинової Могили зберіг для нас Пантелеймон Куліш: «Мазепина Могила та єсть то острів, увесь у бору, а кругом таке грузьке багно, що ні чоловік, ні кінь, ні собака не перепреде; а на той острів через багно висипано три греблі»²³.

Після цього центр вербування гайдамаків перемістився до Києва. Повстанці очолював запорожець Найда, який також був схоплений і засуджений поляками, але перед тим у до-

сильні такий глузуливий формі листувався з Кошем Запорозької Січі, стверджуючи, що вони вже ні на що не здатні²⁴.

Після захоплення поляками Найди нову гайдамацьку січ заснував у Холодному Яру біля Мотрониного монастиря на Чигиринщині (нині — Черкаська область) сотник Жаботинської надвірної міліції Захар Харко. Саме це місце дало початок Жаботинському повстанню (1764-1765) та Коліївщині (1768-1770).

Після початку повстання надвірних козаків у 1768 році на Полісся прибув отаман Іван Бондаренко. Його козаки за тиждень — з 26 червня до 2 липня — визволили територію між Брусиловом, Коростишвом і Радомишлем на заході та Борозянкою і Гостомелем на півночі. Розвідники й агітатори від Бондаренка доходили в той час до Малина, Овруча та Чернобиля²⁵. Дослідник історії Білорусі Михайло Коялович, посилаючись на знайдені ним документи, ствердить, що агенти українських повстанців у 1768 році діяли навіть серед білорусів. Таких виявлено біля міста Річчя і в Мозирському повіті, де було піднято селянський бунт²⁶.

Після захоплення москалями Максима Залізняка, Микити Швачки та інших провідників повстання Іван Бондаренко вирішив спрямувати своє військо на північ. До його найближчих планів входило здобуття Коростеня й Чернобиля, а також усіх містечок аж до річки Прип'яті. І діяти потрібно було швидко, бо поляки і росіяни готувалися кинути всі сили на придушення Коліївщини.

У районі Житомира, Бердичева, Радомишля і аж до Овруча «сиськ» повстанців було покладено на підполковника регулярної російської армії князя Мещерського, ставка якого для боротьби з польськими конфедератами розташовувалася в с. Ліщині (нині — Житомирський район)²⁷. У липні 1768 року російське командування додатково розмістило в Овручі два ескадрони Харківського гусарського полку, яким було доручено «біля Овруча і Чернобиля бунтівників і гайдамаків винищувати»²⁸. Підлеглі князеві Мещерському офіцери зіткнулися з повстанцями під кінець липня. Тому Мещерський першу присилку полонених здійснив у Тульчин лише 1 серпня 1768 року: 13 запорожців та 15 селян; з подальших операцій повстанці звідси відсілалися вже в Полонне. До полковника Нижегородського карабінерного полку Паніна²⁹.

Таким чином, територія сучасного Малинського району знаходилася на давньому козацькому тракті Радомишля-Овруч, який використовували у XVIII столітті гайдамаки, зокрема, під проводом Івана Подоляки в 1750 році, їхні агітатори та розвідники з метою повернення колишньої вольностей. Проте помітних осередків гайдамацьких повстанств тут не було. Незважаючи на інформацію в окремих краєзнавчих книжках про дії повстанців на Малинщині під час Революції Верлана (1734-1739) та Коліївщини (1768-1770), документального підтвердження цього не знайдено. Як відомо, Малинщина — земля, де компактно проживала околична шляхта. Тут були цілі села, де мешкали вільні селяни, що вважали себе шляхтою, хоч і не користувалися жодними шляхетськими правами. Підстав нападати на них у гайдамаків на було, зрештою, як і не було підстав місцевому населенню вступати до лав повстанців. Зберігся переказ, що гайдамаки Бондаренка дійшли з Макарова аж до села Городища під Чернобилем, звідки повернулися ні з чим, бо «серед місцевого населення бажаного співчуття так і не знайшли через їхню бідність та роз'єднаність»³⁰. На нашу думку, саме в цьому основна причина того, що гайдамацький повстання мали досить незначне поширення як на Малинщині, так і в цілому на Поліссі.

¹ Акты ЮЗР. — Т. 8: 1668-1669, 1648-1657. — СПб., 1873. — С. 219.

² Гайдамацький рух на Україні в XVIII ст. Збірник документів. — К., 1970. — С. 29.

³ Лопат О.П. Гайдамацький рух на Україні: 20-60 рр. XVIII ст. — К.: Наук. думка, 1965. — С. 46.

⁴ Гайдамацький рух на Україні в XVIII ст. Збірник документів. — К., 1970. — С. 33-38.

⁵ Тимошенко В.І. Малинщина. Нариси історії. Т.1. — Житомир, 2018. — С. 78.

⁶ Омельчук В.В. Народне повстання 1734-1738 рр. на Правобережній Україні та його місце у суспільно-політичному житті і міжнародних відносинах / Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. — К., 2002. — С. 62, 106.

⁷ Архив ЮЗР. — Ч. 3. — Т. 3. Акты о гайдамаках (1700 — 1768 гг.) / Под ред. В.Б. Антоновича. — К., 1876. — С. 330-333.

⁸ Там само. — С. 524-527.

⁹ Там само. — С. 427-428.

¹⁰ Там само. — С. 465.

¹¹ Там само. — С. 527.

¹² Тимошенко В.І. Малинщина. Нариси історії. Т.1. — Житомир, 2018. — С. 78.

¹³ Тариф подимного податку Київського воеводства 1754 року. Опрацював Конрад Жеменецький, вступ українською переклав Євген Чернецький. — Біла Церква: Вид. Пшонківський О. В., 2015. — С. 11.

¹⁴ Архив ЮЗР. — Ч. 3. — Т. 3. Акты о гайдамаках (1700 — 1768 гг.) / Под ред. В.Б. Антоновича. — К., 1876. — С. 563.

¹⁵ Тариф подимного податку Київського воеводства 1754 року. Опрацював Конрад Жеменецький, вступ українською переклав Євген Чернецький. — Біла Церква: Вид. Пшонківський О. В., 2015. — С. 146.

¹⁶ Архив ЮЗР. — Ч. 3. — Т. 3. Акты о гайдамаках (1700 — 1768 гг.) / Под ред. В.Б. Антоновича. — К., 1876. — С. 679.

¹⁷ Мордовцев Д.Л. Гайдамачина : историческая монография / [соч.] Д. Мордовцева. — Изд. 2-е, испр. — Санкт-Петербург: Тип. Н. А. Лебедева, 1884. — С. 76-77.

¹⁸ Букет Е. Хоткевич і Коліївщина // Українська культура. — 2018. — №3 (1057). — С. 45.

¹⁹ Духовний центр Кіровоградщини / Альманах, приурочений Відритим обласним заміщенням зі спортивних походів, присвячених постаті Козака Мамає. — Кіровоград, 2015. — С. 14.

²⁰ Мордовцев Д.Л. Гайдамачина : историческая монография / [соч.] Д. Мордовцева. — Изд. 2-е, испр. — Санкт-Петербург: Тип. Н. А. Лебедева, 1884. — С. 117.

²¹ Там само. — С. 124-125.

²² Там само. — С. 98.

²³ Куліш П. Сичови гости Чуприна і Чортоус (Споминки старого діда) // Кирило-Мефодіївське товариство. — К.: Наукова думка, 1990. — Т. 2. — С. 17-24.

²⁴ Мордовцев Д.Л. Гайдамачина : историческая монография / [соч.] Д. Мордовцева. — Изд. 2-е, испр. — Санкт-Петербург: Тип. Н. А. Лебедева, 1884. — С. 128-136.

²⁵ Букет Е.В. Швачка — фенікс українського духу. — К., 2016. — С. 138.

²⁶ Храбан Г.Ю. Селянська війна на Україні в 1768-1769 роках: матеріали особового архівного фонду Г.Ю. Храбана / упор. В. Сокирська, А. Карасевич, В. Карпенко та ін. — Умань, 2012. — Ч. 2. Коліївщина. — С. 134.

²⁷ Букет Е.В. Іван Бондаренко — останній полковник Коліївщини. — К.: Стікс, 2014. — С. 65.

²⁸ Гайдамацький рух на Україні в XVIII ст. Збірник документів. — К., 1970. — С. 398.

²⁹ Храбан Г.Ю. Селянська війна на Україні в 1768-1769 роках: матеріали особового архівного фонду Г.Ю. Храбана / упор. В. Сокирська, А. Карасевич, В. Карпенко та ін. — Умань, 2012. — Ч. 2. Коліївщина. — С. 220.

³⁰ Букет Е.В. Іван Бондаренко — останній полковник Коліївщини. — К.: Стікс, 2014. — С. 60.

НА СВОЇЙ НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

Історія перша.

«Не дуже тойво по-їхньому...»

Ustia STEFANCHUK

Історії про українців у Канаді неможливі без жодної згадки про найперших (офіційних) двох наших емігрантів, з яких починають літочислення української громади на цих теренах.

Ця історія почалася 125 з лишком років тому, коли двоє газдів з села Небилова, що у Передкарпатті — Василь Єленяк (Іліняк) та Іван Пилипів прибули пароплавом «Орегон» до Канади і вирішили тут спробувати щастя. І так їм то сподобалося, що вирішили лишитися, пів села родичів перевезти і загаздувати частину Канади.

В історії цих двох українських піонерів є ще багато про що розповідати, наприклад, про їхні релігійні преференції і цим спричинені наслідки для цілої громади, про судові процеси довкола цього і т.д., але залишімо це для наступних розповідей...

Історія друга.

«Індіанці не дали вмерти»

Для мене ця знахідка була подарунком.

Одна з найбільш цікавих, але найменше досліджених тем в історії раннях українських переселенців у Канаді — взаємовідносини з представниками корінних народів (загалом сьогодні їх приблизно 1 670 000), зокрема, з першою нацією, індіанцями (977 тисяч), бо є ще метиси (587 тисяч) й інуїти, ескімоси (65 тисяч). Три окремі великі групи.

На території Канади проживає близько 50 саме індіанських народностей, вони представлені 600 громадами по всій території країни, зі своїми племенами, посілками і мовами (понад 60 різних аборигенських мов). Найбільші з-поміж цих індіанських груп — Крі (350 тисяч), Оджібвей (160 тисяч), Мікмак (60 тисяч).

Логічно було б припустити, що українським емігрантам доводилося перетинати з тубільним населенням, хоч дотепер єдині згадки, які я зустрічала на цю тему — або художня література, або такі трохи спекулятивні спроби створити такі взаємини там, де їх, ймовірно, ніколи не було.

Під час останніх своїх відвідин дому, Львова тобто, я познайомилася на леговищі з двома хлопцями, які, несподівано, летіли в тому ж керунку, що і я, до Канади. Прості і безмежно щирі чоловіки з Тербовляни одразу почастували мене цукерками «Корівка», яких завбачливо везли із собою у незнані краї добрячий мішечок.

Ми розговорилися, я пообіцяла допомогти з усіма питаннями при проходженні митного контролю вже в Канаді, оскільки земляки зізналися, що «не дуже тойво по-їхньому», себто, не розмовляють англійською.

Я не могла позбутися відчуття, що єдине, що відрізняє цей сюжет від такого самого сто з лишком років тому — це літак і наявність в кожного з них мобільних телефонів, чотирьох на двох, чомусь. Хлопці їхали вперше, знаючи, що ніби десь там «є якийсь далекий вуйко чий-огось колеги», а так, насправді, у невідомість, маючи один одного, готовність працювати і зарадність.

Інше, що відчутно відрізняє цих нових пилипових та єленяків це те, що зарадність тих найперших українців була випробувана суворю канадською землею сповна. Омріяна нова країна їх привітала важкими для обробітку землями

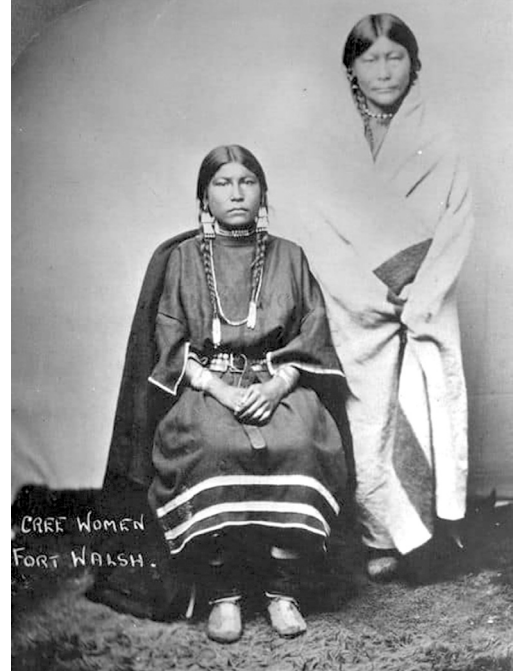
та завиванням койотів. Основною проблемою українських першопрохідців у Канаді було те, що ані попереду, ані позаду нікого не було, і вони були, фактично, залишені самі на себе. І від їхніх умінь, витривалості та впертості залежало усе. Незнання мови і чужість незнайомих доволішніх поселень з їхніми дивними звичаями, з одного боку, ускладнювали соціалізацію та адаптацію до нових умов, а з іншого, загартували, і можливо, навіть, частково сприяли збереженню українцями своїх традицій, цінностей та віри в умовах потреби гуртуватися зі своїми людьми.

Оце усе робить досвід тих раннях емігрантів таким цінним і важливим, бо там таки є з чого робити висновки і що брати на озброєння. Обставини змінилися добряче, це правда, але багато всього залишається незмінним, більше, ніж можна собі уявити.

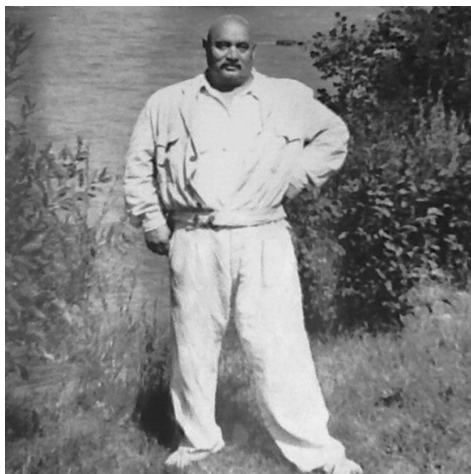
В якості ілюстрації моє, мабуть, найулюбленіше фото українців у Канаді — приклад зарадності наших людей і, що б там що, збереження власного «я». Бо де є українці, там городчик виростає, там бараболі підуть, там одразу церковця і худібка. А як ти —правдивий газда, то і воли — маст гев, у Канаді чи не в Канаді (фото на 1-ій сторінці).

На фото: українські першопоселенки з Буковини поблизу Смокі Лейк та представниці народу Крі в провінції Саскачеван (з фондів Провінційного Архіву Альберти та Саскачевану).

Мій чоловік не знав, що то слово значило, але махнув головою, що так. Вони тоді викликали його надвір і почали показувати на горб і на стежку, казали йти туди, бо там мешкає Стефан Рацой — «галішен». А це було десять миль дороги (16 км), бо показували на пальцях в обох руках. Чоловік їх зрозумів і пішов. А я з дітьми лишилася з індіанцями. Були і в них діти, хотіли до моїх говорити, але одні других не розуміли...».

Сила Івана Сили

Чи знали Ви, якою дивовижною особистістю був Іван Фірцак? Той самий Іван Сила, який прославив себе й Україну, але потрапив у немилість до більшовиків?

Його син, який міг подвоїти свою славу могутніх Фірцаків, у 18 років потрапив у халепу — проти нього сфабрикували справу про участь в ОУН. І відтак не гастролював світом, не піднімав репутацію України за прикладом тата, а відбував 25 років таборів. А бать-

ко «став» ніким — совіти знищили його нагороди і фотографії, викреслили із історії. Ба більше! Його силові досягнення в радянській шкалі були перекреслені статусом аматорства!

Іван Фірцак у незалежній Україні таки повернувся у пам'ять більшості, і тепер нова генерація знає, хто такий Кротон, Івана Сила (ще й завдяки однойменному фільмові) — легендарний чоловік із Закарпаття.

Письменик і журналіст Антон Копинець спілкувався з Іваном Фі-

цаком у далекі соціалістичні часи і дізнався, що:

...підлітком Іван пошкодував корову і тому впрягся у плуга, сам зорвав поле. А телицю, яка пошкодила ногу, хлопець приніс додому на плечах.

...у 23 роки на чемпіонаті з важкої атлетики Чехословаччини здобув золоту медаль, піднявши вагу 150 кг, і став першим вантажником, що виграв першість республіки.

...у США Іван Сила виконав рекламний трюк: ліг на землю, а легковик переїхав йому через горло. Фотокартку цього номера більшовики знищити не могли, бо вона була надрукована в американських газетах.

...могутній спортсмен увів до своєї програми номер «Людина під колесами машини». А в 1927 році компанія «Форд» подарувала йому авто.

...виграв бій із важчим від себе на 20 кг японським борцем Токедзо.

Іван Фірцак був особистістю і силачем не тільки у фізичному проязі. Наприклад, він достроково розірвав багаторічний контракт із цирком, щоб повернутися у рідне село, виплативши тим часом власниці цирку 100 тисяч крон компенсації.

Легендарного Кротона не стало 50 років тому, але він живе в пам'яті народу.

У Польщі встановили пам'ятник Петлюрі

У польському місті Скерневіце (Лодзьке воєводство) очільника Директорії УНР Симона Петлюру зобразили в монументі «Напередодні Варшавської битви».

Пам'ятник присвячений союзникам, які підтримували Польщу під час польсько-радянської війни 1920 року, повідомляє Міністерство культури Польщі.

Петлюра виконаний в компанії лідера Польщі маршала Юзефа Пілсудського, угорського прем'єра Палома Телекі й Шарля де Голля, який на той час був військовим радником польської армії. «Пам'ятник нагадуватиме також про польсько-український союз тих часів, коли близько 20 тисяч українських воєнів воювали в одних лавах з поляками», — йдеться в повідомленні Міністерства культури Польщі.

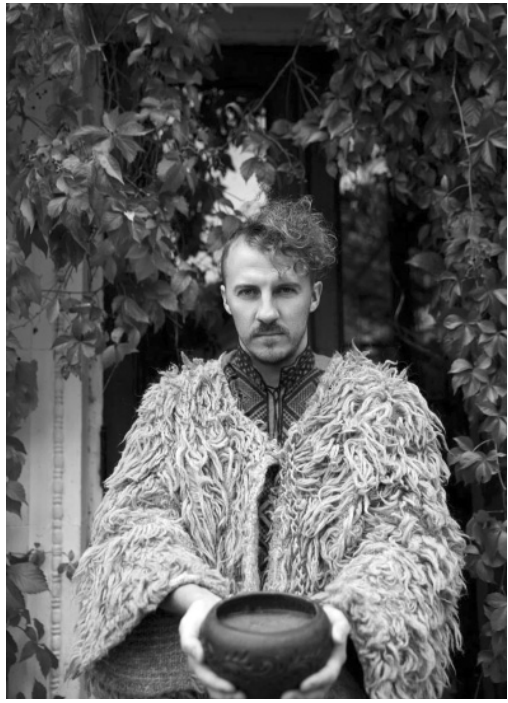
АНОНС

«...Є версія, згідно з якою, поплічники нашіптували Малфреду, що Ольга навмисне підштовхнула Ігоря до повторного збору данини, сподіваючись на його зазвіль у землі дерев. Таке могло бути: молода княгиня могла жадати справжнього жіночого щастя, і ним міг стати Мал. Але і Малом жахали Ольгу, натякаючи, що живе він між звірів, у дрімучому лісі, тому навіщо міняти побут Києва на багно древлянських боліт? Древлянський Мал, імовірно, вірив у своє, правде, діло, можливо, вірив у те, що одружитися з вдовою Ігоря. Якщо Ігор був осоружний, то, можливо, він стане достойним мужем княгини?..».

Ким же був Мал?

Відповіддю на це запитання для мислячих нащадків древлян, українців може стати цікавий, навіть захоплюючий опус Івана Вознюка, який буде опубліковано у наступному числі тижневика «Форпост».

Євген Клопотенко: Борщ — це наша зброя

Місяць тому добився, що борщ офіційно зареєстрували в Україні як національну страву. Ця подія запустила величезну інформаційну хвилю у світі. Спочатку про це написали в The Times and The Sunday Times. Потім — The Washington Post Magazine. Наступними стали The New York Times. Далі: підкаст для канадської CBC News та десятки похідних статей. Ніколи не міг подумати, що буду спілкуватися з топовими світовими ЗМІ.

Подія нарбила галасу через те, що борщ — це не просто страва. Це частина української ідентичності та наша національна цінність. Потужний культурний феномен, відповідь на питання «що єднає українців та відрізняє їх від інших націй». Шостого жовтня ми не просто сказали про те, що борщ — український. Ми вчинили опір Росії та її пропаганді, і нас підтримав світ. Хто не знав, в Росії вірять, що борщ — то їхній національний суп? Сусідам після всіх новин трохи поплохело, і мені написали з російського ТБ. Я відмовився з ними розмовляти, бо не збираюся підкидати інформаційне паливо в їхню машину пропаганди.

Це все — лише початок. Ми ще поговоримо про борщ та Україну зі світом, але вже на більш високому рівні. Перший інформаційний етап підходить до кінця. Далі буде. Ми переможемо!

І ще: я об'їздив всю Україну, щоб відтворити такий борщ, від якого піднебіння лоскоче. Обійняв.

ІДЕЯ

Свято українського гарбуза

А чому б і ні?! Чому ми впроваджуємо чуже — Хеловін, а своє оминаємо?

У нас же стільки легенд, віршів, пісень про гарбузика! А вже страв! І користі від нього!

Це просто святкове дійство могло б бути. Чи фестиваль восени, у день святого пророка Осія (як приклад).

Навіть вже уявила Хрещатик, викладений гарбузами з усієї України, з найвіддаленіших сіл скотилися гарбузи...

Ну, наприклад, як у Брюсселі Гран-Плас перетворюється у квітковий килим із тисяч бегоній...

Ludmyla Chechel.

Олег
УЩЕНКО,
Івано-Франківськ

Зранку осінні залишки трави і різнокольорове листя на ній ніби посипані цукром. Перші кроки серед холоду після теплої хати бабців даються важко через банальні лінощі. Хочеться застрибнути мамі або татові на руки, притулитися до теплих грудей і продовжувати солодку дрімоту.

Але я вже великий. Якщо пригнутися і уважно роздивитися напружену від паморозі ще зелену травинку чи жовтий листок, то можна побачити, що вони вкриті роями крихітних кришталіків. Ті кришталіки в основному подовгасті, але є і круглі, а є цілі скульптури з кришталіків. Подуєш на них, і вони на очах перетворюються на краплини, які тут же збігаються у більші краплі, що готові скотитися від найменшого руху твоїх закоцюблих від холоду пальців.

Тато сміється і кличе до себе. Коли ти підходиш, перевертає палкою кілька вкритих памороззю листків, і ти бачиш, що під ними величезні мегаполіси зі своїм життям. Ти тоді ще не знав слова мегаполіс, але від того не менш цікаво дивитися за різними комахами, личинками, хробаками, жуками, гусінню. Потривожені, вони поспішили у своїх справах, не звертаючи на нас уваги.

Наслідуючи тата, обережно переступаю арéal чийогось життя, і йдемо далі, бо мама нагадує, що мусимо постягувати до обіду дрова на купу, а після обіду тато фіркую має їх привезти бабці на подвір'я і трохи нарубати.

Від озвучених планів тато мало не спитнів, але посміхається.

Він завжди посміхався тоді, коли інші злилися.

— Дамо Олегові сокиру, і все зробить, — жартує тато, а я, почувши згадку про себе, заскакую йому на плечі.

Мама йде попереду, але веде нас усіх до лісу Бровко цютки Маланки. Невеликий, кудлатий пес, мій улюбленець тих років.

Порожні городи стережуть башти купок з кукурудзянки.

Чого потрібно у житті?

Всім нашим батькам присвячується

Поки ми просуваємося вперед, Бровко встигає обнюхати кожну купу зовні і всередині. Іноді гавкає. Нам чи, може, вітається з мишкою або ховраком?

Ліс без листя, як скелет трохи дивного і загадкового організму. Дуже великого і від того навіть небезпечного. Під ногами тріщить сухостій і шарудить листя, яке мені страшенно хочеться копнути ногою, і я не можу відмовити собі у задоволенні. Набираю повні жмені сухого листя і кидаю його на тата або маму.

Мені дуже смішно, коли вони згортають його з себе. Тато демонстративно чіпляє собі на чоло великий листок і, поки я регочу і кричу до мами, щоби подивилася, підхоплює гору опалого листя і кидає його на мене. Переживаю секунди листопаду перед очима з немислимим захопленням.

Вибираємо місце на краю біля лісової дороги, тато розчищає. Сюди будуть стягувати дрова.

Моє завдання тягнути тонше гілля. Тато тягне здорові колоди. Грубе потім на подвір'ї поріжуть бензопилою. Але то аж на другу суботу, коли ми на вихідні знову прибудемо з Станіслава.

Кажу татові, що хоч у куші. Він показує відійти у глибину лісу. Добре йому так казати. А, якщо там вовк? Тут он пробіжить наляканий заєць, і вже страшно. Йдемо разом з татом. Він робить поруч якусь свою роботу. Добре, коли у тебе за плечима тато.

Мама задоволено оцінює купу кругляка. То правда у моїй уяві кругляк. Просто грубіші колоди. Хвалить і мою купу з тоншого гілля.

Тато цікавиться, чи не пора таким файним хлопцям дати їсти?

Мама розстеле на рівному місці обрус, а я йду шукати Бровка. Він кудись побіг по своїх собачих стравах. Кличу його кризь сльози. Тато йде за мною, витирає

мені сльози і пояснює, що Бровко, як побіг, так і прибіжить.

На обрусі порізане вуджене сало, квашені вогерки, печені палинички з гречкою і картоплею, цибуля, часник, пару шматків смаженої риби і кілька котлет. Мені зробили сідало зі складеної грубої хустки, тато з мамою просто присіли.

Між хрумтінням часнику і цибулі не почув, коли прибіг Бровко. Скалється, висунувши язик, і крутить хвостом. Даю йому половину своєї котлети. Бровко аж пританцьовує біля неї.

Тато має свою фірмову металеву флягу, дарунок фамільянта з Польщі, на 150 мілілітрів. Мама радить йому лишити собі на потім. Тато каже: немає що залишати.

Після полуденку розлінилися лише ми з Бровком, а тато з мамою швидко стягнули потрібну кількість дров, і ми пішли до села. На звуки реву корів, галасу дітей, криків дорослих. Мама порожніми городами повернула додому, а ми з татом — до фірмана вуйка Шабелини.

Бровко вибрав нас. Йому не давали спокою зайці на городах. Як і мені. Вони несподівано вискакували з-під куп кукурудзиння і мчали на фантастичній швидкості навпростець у бік лісу. Бровко старався догнати, але швидкості у нього було менше разів у п'ять. Тоді він повертався до нас і крутився перед ногами, щоби всі бачили, як він вертить хвостиком.

У вуйка Шабелини нас чекало невелике застілля з теплою зупкою з грубим домашнім тістом. Ми посідали у віз з драбинами по боках, і конячка нас швидко привезла до дров. У чоловічій компанії я працював нарівні з дорослими. Так мені здавалося. Тобто голосно давав команди Бровкові не крутитися під ногами тата і вуйка Шабелини.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС АМЕРИКИ

Ольга РУДА,
Чикаго

Щовечора в понеділок о 17:30 Енн Баретт з містечка Вілмет завантажує свою машину взуттям, штанами, светрами, куртками, джинсами та їжею. Це пожертви, зібрані за останній тиждень.

Потім Енн разом з чотирма іншими жителями Вілмету — Стівом Фордом, Майком Мерфі, Лореном Марвілом та дяконом Сенді Рексом — йдуть до центру Чикаго на Нижній Уокер-Драйв, щоб розділити одяг та їжу між приблизно 80 бездомним чоловікам та жінкам. І просто поговорити з ними й послухати їхні історії.

— Більшість з них ми знаємо по імені, — каже Енн, дизайнер інтер'єрів і мама чотирьох дітей. — Вони у відчаї і їм дуже самотньо. Вони втратили родину і житло. Деякі з них втратили все. Тому, називаючи їх по імені, спілкуючись з ними, ми даємо їм зрозуміти, що вони важливі. Для нас і усього світу.

Інший чикагівець, щоранку, йдучи на роботу, приносить бездомним під мостом гарячу каву й гамбургери з Макдональдсу. Його називають «добрим ангелом». І часто перехожі, побачивши його, пропонують йому гроші — на завтрашню їжу.

Мені подобаються такі розповіді. Це означає — ще не все втрачено.

В США минули вибори президента. Однак пристрасті не вщухають. По 20 разів на день хтось із моїх знайомих чи клієнтів починає

Понаїхали тут...

За крок до Любові

лякати мене (мене — й лякати! кінець світу!) ліберальними проектами Байдена.

Однак найбільше мене вибила із сідла одна знайома. Вона заявила, що Трампу треба було побудувати високі мури не на кордоні з Мексикою, а оточити поселення афроамериканців і забрати звідти поліціантів. «Нехай би повбивали там один одного!», — з якоюсь незрозумілою злістю вигукнула вона.

Я подумала — смерть завжди спостерігає за тим, як ми живемо. Ми ніколи не знаємо, куди приведе нас наша життєва дорога й хто може стати нашою останньою соломинкою, надією на спасіння. Ми не знаємо, що може статися з кожним з нас за годину, наступного дня чи наступного тижня. І ненависть, до-кого-б-то-не-було, не найкращий спосіб подружитися з цим світом.

Чи в Біблії написано, що білий колір шкіри чимось кращій за чорний (коричневий, жовтий)? Що вихідці з Європи миліші Богу за вихідці з Мексики чи Філіппін?

Я ще добре пам'ятаю ті часи, коли деякі американські сім'ї так трактували і нас — як безправну, безмовну (у прямому значенні слова — совіті постаралися, щоби практично ніхто з нас не знав англійської), дешеву робочу силу.

Коли в кінці 90-х на початку 2000-х ми, назичивши грошей, прибували в цей «райський куточок», не за крутими тачками і дорогими будинками, а щоби допомогти своїй родині жити в тотальному безгрошів'ї і тотальному

Вуйко повіз дрова на подвір'я, а ми з татом і Бровком попрямували городами. Тепер ми вже не поспішали, і я показував татові на небо і, захоплюючись, фантазував, як воно буде, коли я стану льотчиком. Аж Бровко заслухався. Я дуже довго мріяв стати льотчиком або моряком.

Вдома фірман зсунув з возу дрова і допомагав бабусям його складати. Він мав одну особливість — сміявся з хлоп'ячих фальшетою. Найперше, ще з саду, між шарудінням пахучого сухого листя, ми почули його сміх, схожий на пискит.

Стіл накрили за хатою, яка вже була утепленою грубим шаром загати. Я встиг там настрибатися, коли трамбував.

У центрі стояли баняки з борщем і з голубцями, їх оточували миски зі шкварками і сметаною. Половина здорової домашньої баби (хлібини) з гігантськими дірками у м'якуші, підігріта тушкованка, вуйна принесла з комори гору тертих плячків, на яких ще шкварчав жир. З краю столу чекав свої черги великий чайник з какао.

Заради какао до нас навідався в гості навіть внук фірмана Михайло. Ми, діти, звісно, накиннулися на терті плячки. Вони страшенно апетитно хрумтіли. А Бровкові так смакували, аж ставав на задні лапи, коли випрошував.

Того дня ми так засиділися за столом, що тато взявся рубати дрова, коли почало темніти. Вечори восени мальовничі і пахучі. Небо наповнюється все густішою синню, яка ефектно відтінює всі нотки золотого, червоного і зеленого у лісі. Ці картинні пейзажі лісу навпроти нашого обійстя досі у мене перед очима.

Тато ще би продовжував рубати, але мама вже кілька разів кликала мене до хати купатися. Я віднекував, що без тата не хочу. Коли мамулька попередила, що встигне вода, тато акуратно поскладав порубане під курником, і ми пішли до хати, де у закутку між ліжком і грубою чекала на мене, паруючи, балия з водою, у якій з подачі бабців плавав жмут пахучих трав.

Ти сидиш у теплій балії, тато поливає твою намилену голову теплою водою, поруч з тобою у кухні гудить, пищить, потріскує вогонь, мама на кухні смажить рибу.

Чого ще потрібно у житті?

дефіциті. Жінки переважно працювали 7 днів на тиждень, 24 години на добу, з двома вихідними неділями на місяць — з перестарілими, інвалідами, психічно-хворими, тяжко-хворими, прикутими до ліжка американцями, а чоловіки — на будівництві чи на прибиранні.

На таких роботах померли дві мої близькі подружки — Надя і Ванда (нехай з Богом спочивають), з якими ми ділилися «сімейними» новинами по-телефону.

Пам'ять чомусь ще тримає образливі слова й, часом, неприкриту ненависть — «понаїхали тут».

Мені сумно. Ми живемо в час, коли телевізійні новини розпалюють у людях ненависть і страх. Ми нарікаємо на політичних лідерів, «дурні закони», ціни й кредити, але не бачимо добровільного поневолення мороком через незнання власного серця. Лайка в коментарях замість насолоди діалогом. Ми впадаємо в залежність від чужої думки чи радше чужої недуги, бо немає любові до себе.

Легше критикувати (вірш, пісню, фільм, вишиванку, картину), ніж зрозуміти.

Легше проводити кожен вечір перед телевизором, ніж шукати у собі творця.

Що це за епоха така, де ми добровільно закуті у клітку болю, страху і самотності?

Правду кажучи, тільки ми самі можемо змінити своє життя.

Й коли ми проб'ємося через всі свої ілюзії, ми виявимо, що є тільки Любов.

Oleg KALABSKYI,
Нетішин

Хіба тебе забудеш?

Остаточне спілкування перервалося, коли він поїхав у столицю на роботу. Там все було по-новому, а головне — зарплата, яка відкривала нові знайомства. Так, саме коли він почав заробляти гроші, просто забув її, просто перестав звертати увагу. І ось, через стільки років, випадкова зустріч у супермаркеті.

Варіант закінчення №1

— Так, пам'ятаю. Бувай!

Варіант закінчення №2

...де Мівіна отримує хоч примарний, але шанс знову зустрітися.

— Так, звичайно, пам'ятаю, — ніби пробуджуючись від сну сказав він. — Як поживаєш?

— Та непогано, все добре. Можна сказати, стабільно. А ти як?

— Я теж непогано. От, зайшов трохи скупитися.

— Давно ми не бачилися, — протяжно затягнула вона. — А ти, слухай, змінився. Виглядаєш здоровішим, чи що.

— Ну, взявся за себе, здорове харчування там, спорт, ну, сама розумієш.

— Так-так, розумію, — на її обличчі намалювалася іронічна, але доброзичлива посмішка. — З наших когось зустрічаєш?

— Ну, час від часу. Інколи з Батомом бачимося, Кеф'їр, буває, до нас приєднується. З Картоплею Смаженою оце недавно в «Пузатій хаті» пересіклися.

— Гарні були часи. Я, ти, Батон, Закрутка. Треба якось знов зустрітися всім разом. А то ви зустрічаєтесь, а мене не кличете.

— Обов'язково, по-любому. Я за тобою якось заскочу, посидимо, позгадуємо.

— Буду чекати.

— Ну ти давай, не псуйся.

— Я? Та ніколи! — бадьоро заявила вона.
— Ну, це правда. Ок, давай, якось знайдемося.
— Рада була бачити!

P.S.: А ви влаштовуєте посиденьки з Мівіною, чи вже остаточно перейшли на суши, піцу, авокадо, чи, навіть, здорове харчування?

Студентський коктейль.

СОС «БІЛИЙ ХРІН»

Ніби нічого особливого в цьому сосі (сос, так-так, це авторська галицька лексема!) немає, але він вартує того, щоб його приготувати. У залежності від ступеня подрібнення, він буде або ніжно-кремовим, або більш «салатковим», але в будь-якому випадку — дуже-дуже смачним. Крім того, що білий хрін смачний, то ще й неймовірно корисний, особливо взимку. Він ідеально пасує до м'яса — печеного чи вудженого, а також до студенцю.

Білий хрін готується швидко, можна приготувати прозапас, тиждень може зберігатися в холодильнику легко, лиш посперечаюся, що ви його просто швидше змаєте.

По перше — це хрін.

Хрін готують задалегідь і багато, щоб кожного разу не терти і ридати. Почищені корінці хрону ставлю в морозилку на кілька годин і тру підмерзалими — так і пече менше, і гіркота зайва зійде.

Натертий хрін щільно напихаю в сліпочок, додаю ложечку солі і ложечку

ГОТУЄ ПАНІ СТЕФА

оцту, змішую, закриваю слоїк плівкою і покришкою. Так хрін може зберігатися в холодильнику досить довго, не втратити своїх ароматичних властивостей і не сірити.

По друге — майонез.

Я не дуже часто вживаю майонез, але без нього цей сос не вдасться та-

ким добрим і ніжним. Тому можна зробити домашній майонез. Ну або замінити на добру густу сметану.

По третє — яйця.

Зварити натвердо, з розрахунку 1 яйце на 1 чубату столову ложку тертого хрону. Посікти або потерти на тертці, як вам більше подобається.

Дуже класно, коли яйця мають гарний жовток, тоді колір білого хрону стає гарним, яскравим і святковим.

З майонезом і яйцями є варіант заміни — розтерти жовтки зі сметаною, додати дрібку гірчиці, солі, цукру і оцту, і зробити таку заправу. Теж дуже пристойно.

Змішуємо в пропорції 1:1:1 (ну, це приблизно, а насправді, хто як любить, бо я цей хрін люблю ніжним, кремовим і не дуже гострим), додатково досолоємо, додаємо трошки оцту, трошки цукру. Регулюйте міцність на свій смак.

Також під настрій в такий сос можна додавати капари (каперси), посічену зелену цибульку, дрібно порізаній квашений огірок або зеленину. Тоді сос перетворюється на щось більш салаткове, але не менш смачне.

СВІЙ МАЙОНЕЗ

Доречі, про майонез. Самому зробити його не складно, і ось кілька способів.

Майонез на жовтках (збивається вінчиком або блендером на низьких обертах): 2 жовтки, ¼ склянки олії без запаху, пів ложечки гірчиці, чверть ложечки цукру, пучка солі, ложка соку з цитрини.

Жовток потрібно збити вінчиком з цукром, сіллю, гірчицею та цитриновим соком, а потім додавати потрошки олію, весь час збиваючи, але не надто сильно. Як тільки майонез почне густіти та тримати форму — він готовий.

Майонез на цілих яйцях (збивається блендером): 2 курячих яйця (або 10 перепелиних), склянка олії, ложечка гірчиці, ложечка солі, ложечка цукру, цитриновий сік.

Яйця зблендерувати з гірчицею, сіллю, цукром та цитриновим соком, і, продовжуючи змішувати, додавати олію.

Майонез без яєць (збивається блендером): склянка молока, півтори склянки олії без запаху, 2 ложечки гірчиці, ложечка солі та ложечка цукру, кілька ложок цитринового соку.

Молоко та олію змішати блендером до однорідної суспензії, потім додати гірчицю, сіль, цукор та цитриновий сік, і збити все на великій швидкості до загущення.

РЕСТОРАЦІЯ

Нам смачно?

Олег УЩЕНКО

Сьогодні вперше після певного часу усамітнення вийшов на люди і мав позитивний день.

Пішли з приятелем перекусити до ресторану «Poverh». Замовили салат з гребінцями, креветки у вершковому соусі та мисочку мідій. Нічого особливого.

Порції нормальні. Смак страв — на рівні. Гребінці — пружні та соковиті. Креветки зберегли свій унікальний смак.

Але вразило не це.

Офіціант тричі підходив із питанням, чи нам смачно?

Така його поведінка приємно здивувала, бо у провінції офіціанти здебільшого відморозені. Почнемо з того, що нема за що рвати на собі

сорочку — люди замовляють небагато, чайові крихітні.

Запитую, чому він так цікавиться нашими враженнями, а він каже:

— Просто хочу, щоби ви прийшли до нас ще раз.

Знаєте, кайфово, коли є у своєму місті заклади, де власники не набирають студентів і потім виганяють під виглядом, що ті не пройшли випробувальний термін, аби не платити.

У закладах, де дбають про корпоративний патріотизм, є гарантія, що вас там точно смачно погодують.

Принаймні сьогодні ми вийшли з ресторану «Poverh» саме з такими оптимістичними враженнями. Ну, і про чайові не забули...

В Англії не хворіють

Щира правда. Як і не їздять на таксі, якщо можна пройти пішки кілометрів із п'ять. Як і не вдягаються з викликом. Не влаштовують істерик. Не скаржаться у сфері обслуговування.

Читала в інструкції до ібупрофену, хоча і не в Англії, у Австрії, охороні здоров'я якої вельми довіряю: нормальною температурою є 37,4. Британці поділяють ту ж думку.

З такою температурою дитина йде до школи. І починається Сталінградська битва російського чи українського опікуна з англійською медичною сестрою.

І йде дитина до школи із шмарклями й кашлем. До битви часом долучається російський лікар, ставлячи діагноз по телефону і вимагаючи застосування антибіотиків.

Англійці, закономірно, ігнорують його, і лікують... парацетамолом.

Не тому, що вони — сволота. Просто вони знають: так треба.

Минає два тижні, і кинутий напризволяще хворий із пострадянського простору без шарфа і в балетках у листопаді дивовижним чином одужує!

Якось ми з приятелькою реготали: у її доньки заболіла голова, і в шкільному медпункті їй порадили випити води. Ми думали, що виписувати парацетамол від усіх хвороб — це смішно. Виявляється, можна лікуватися і водою.

У Британії діти ходять голими у прямому сенсі: коли надворі +10, у багатьох малюків — голі ноги. І не варто ненавидіти їхніх батьків і мріяти накачати на них заяву в соцслужбу, буцім вони нелюди.

З пологового тут вчать тат і мам, що перегрівання — це небезпечно. Тому холодного листопада ті крихітки, що вирости в юних панн, у босоніжках прямують до клубу, коли я зіщулююся і натягую утги.

Ми мали різне дитинство. На мене насовували дві шапки і пів обличчя зав'язували шарфом, між ротом і шарфом проклали наче граншею, батистову хустинку.

І морозиво їла, лише коли розтане...

Мій чоловік регоче над моїми побоюваннями, над страхом застудитися від води з льодом.

А тим часом, англійці — справжні сибіряки.

Natalia STREIN

Де ж той собачий фарш?

КОРОНОТЕРАПІЯ

На Пандеміївській виходите?

Розумію все... Коронавірус...

Вимушена дистанція, але це навчання-онлайн мени нагадує сеанс спиритизму:

— Іване, ти з нами?

— Іване, відповідай, якщо ти нас чуєш...

Цей жарт написала приятелька з Івано-Франківська Тетяна Максимів.

Жартують всі, бо це ліпше, ніж розпач.

Щойно чоловік повернувся зі столиці і сміється:

— А станцію метро Деміївська вже перезвали у Пандеміївську!

Бачилися днями з малинчанкою Тамарою Ковальчук, яка відповіді на всі складні питання звикла знаходити у книжках. Отож знову знай-

шла і зачитала нам прямиєнько із смартфона розмисли дотепників у соцмережі:

— Виявляється, казку «Червона шапочка» написано не інакше, як інструкцію з поведінки соціуму в умовах жорсткого карантину. Бабуся — із групи ризику, виходити їй небажано. Тому онучка дбає, щоб у старенької були продукти. Ну, а хто такий вовк, то кожен вигадує сам...

Отже під личиною вовка може ховатися сам вірус, і поліція, і фінансове зубожіння, і санітар, який пантрує дотримання соціальної дистанції всіма учасниками сюжету...

Сміймося! Сміх підсилює імунітет і вимиває з тіла страху й тривоги.

Діана
МАКАРОВА

ВИХОВАННЯ

Етюд

ци, іноді зачитуючи їх вголос санітаркам, що тут же мила підлогу (підлогу там мила увесь час) — казала:

— Ничего. Это пока она не выпишется. Вернется в свой класс и забудет.

Ми теж так думали. Ми були впевнені, що, повернувшись до свого восьмого «А» київської школи, де вона — перша красуня, відмінниця і з хорошої київської сім'ї, вона й думати забуде про п'ятикласника Валеру. Але восьмикласниця, виписавшись з відділення, прийшла туди знову через пару днів — прийшла вже у міні-спідничці і під духами «Шанель№5», наче у гості до виховательки, але ж всі розуміли, що все діло було у п'ятикласнику Валері.

Вихователька теж все розуміла, і розуміла, чому восьмикласницю пропустили у відділення, незважаючи на суворий карантин по грипу, який, до речі, скоро переріс у карантин по кору і став ще суворішим — тому вихователька самісінько відікнула лоджю, яка називалася рекреаційною зоною — і запустила туди восьмикласницю і п'ятикласника Валеру.

Ну, ми плечима знизували, нам не світило, бо всіх восьмикласників розібрали ще до нас, на менших ми уваги не звертали, тому що п'ятикласник Валера може бути лише один у своєму роді.

Аж доки у відділенні не з'явився красивий хлопчик, і був він з восьмого класу (годно), і був схожим на співака Великого Дитячого Хору Серьожи Парамонова, в якого були закоханими всі без виключення дівчата усіх без виключення шкіл Радянського Союзу. А коли ти схожий на Серьожу Парамонова, головного піонера Радянського Союзу — успіх тобі забезпечений за замовчуванням.

Але восьмикласник цього, схоже, не знав, і своєму шаленому успіху дивувався. Ми терпляче чекали, домовившись записок не писати, але хтось таки не витримав, і розслідування, хто ж та відступниця, зайняло трохи часу і відволікло нас від думок про Серьожу Парамонова місцевого розливу.

Пошукатися про зміну, відступницю, зрадницю чисто жіночого колективу відділення ми зібралися у клізьменній. Ми не були восьмикласницею з хорошої київської сім'ї, нам вихователька-перлюстратор не відкривала спец-ключем рекреаційну зону, тому нашим секретним куточком була чистенька клізьменна. А що такого? Там тапчан, стільці, там кран з водою, щоб попити, не біжучи до палати через увесь коридор, якщо захочеться пити — та там навіть не було унітазу! Бігти після клізьми полагалося до коридорного туалету. Тому клізьменна як дівочий клуб підходила надзвичайно.

І, взявши одна одну попід руки, ми швидким кроком направилися до клізьменної. Ми дійшли до клізьменної. Ми розчахнули двері. Ми всунулися туди і... На тапчані лежав Серьожа Парамонов, спустивши штани до колін, світлячи білою попою — а в його попід стирчала, що б ви думали? О, ви знали, знали!

У його попід стирчав кінець клізьми. Другий кінець клізьми, грілка з відкритим горлом, висіла в руках дужої санітарки. Я й зараз пам'ятаю цю сцену — санітарка повільно повертає до нас голову, Серьожа Парамонов округлює очі, ми, вклякнувши, стоїмо на порозі.

Це був провал!

Це було повне фіаско!

До речі, не для нас. Нас клізьмами не здивуваєш, кому лишень у тому відділенні їх не робили, (а спробуй зроби рентген шлунка без клізьми! О, ні!).

То наш Серьожа Парамонов, якого ми щойно чесно сподівалися поділити, не виніс цієї ганьби. Він запам'ятав усіх, хто мав несподіванку побачити його голу попу — і надалі ми для нього існувати перестали. Кожна. Як клас, як дівчина, як майбутній об'єкт уваги.

Восьмикласниця, яку на той час ще не виписали, і п'ятикласник Валера реготали, як навіжені, почувши цю страшну історію. Ми реготали теж, чого там вже.

П'ятикласник Валера навіть поговорив з Серьожою Парамоновим місцевого, як виявилось, клізьменного розливу. П'ятикласник Валера намагався пояснити, що клізьма — це по-зорно, конешно, але ж усім це роблять, і та забудь ти. Але Серьожа Парамонов не забув, і нам не світило.

Ми десь із деньок посумували, але потім нас усіх накрила нова розвага, і тут стало не до кохання.

Розвага сиділа на стільці біля медсестри, яка заповнювала справу. Розвага була зовсім малим шкетом. У руках розвага тримала клунок, звідти

виглядав чи то самосвал, чи то паровозик.

— Ух ти, який! — оточили ми його всі.

— А ти хто?

— А як тебе звати?

— Станіслав Васильевич Ку-ка-ре-ка! — раптом чітко й голосно відповів він.

— Аааааааа... — вирячили очі ми. — Яаааааааа?

— Станіслав Васильевич Ку-ка-ре-ка! — відповів він ще голосніше, і нас усіх просто покорчило.

Сміялися всі — і восьмикласниця, перша красуня київського восьмого класу «А», і п'ятикласник Валера, і всі підлеглі п'ятикласника, його вірна банда таких же шкетів, хіба не таких наглючих. Сміявся навіть Серьожа Парамонов місцевого розливу. Ми реготали навіть не над прізвищем, ми реготали над апломбом малого шкета.

— Чего ржете? Щас как дам больно! — раптом вибухнув Станіслав Васильович Кукарека.

І ми розуміли, що віднині він — зірка відділення.

«Щас как дам больно!» — лунало звідусіль. Це була улюблена відповідь Кукареки на будь-яку пропозицію. Він міг потім пропозицію розглянути і згодитися — але спочатку він мусив попередити, що «Щас как дам больно!».

...У дівчачій палаті на ліжках не вистачало місця. Посередині палати стояв стілець, на стільці восседав Станіслав Васильович Кукарека. Восьмикласниця і п'ятикласник Валера намагалися нагодувати його кашею.

Годування Станіслава Кукареки кашею завжди перетворювалося на концерт, на театр, на цирк, заради такого ми навіть могли пропустити сеанс телевізора (телевізор включався очкастою вихователькою строго по відведених годинах).

— Ну, за маму. — Просила восьмикласниця.

— За маму ел, — уперто відповідав той.

— А за папу? — питав п'ятикласник Валера.

— Щас как дам больно! — підстрибував на стільці Кукарека.

— А за київське «Динамо»? — підійшла я і взяла ложку.

(Закінчення на стор.9)

КОЛИ ОПУСКАЮТЬСЯ РУКИ

Люди втомилися від вірусу та обмежень, а вірус від них не втомився.

Олег
ПОКАЛЬЧУК

Тому, чия нога ступала на жалобний килим, у дзвоні годинника чулися похоронні дзвони, і серце його на цей звук стисалося ще сильніше, ніж у тих, хто веселився в далекому кінці анфілади.

Едгар Аллан По.
«Маска Червоної смерті»

Люди втомилися від вірусу та обмежень, а вірус від них не втомився.

Всесвітня організація охорони здоров'я закликала уряди протистояти наростанню втоми в населення Європи від пандемії COVID-19 і обмежувальних заходів, впроваджених у зв'язку з нею.

Це — загальна психологічна картина епідемії, де незбагненим чином сусідять безпрецедентні, хоча й досить хаотичні намагання держав утримати ситуацію під контролем та дедалі сильніші байдужість і демонстративне, часом агресивне, неввігластво.

Цікаво, що це неввігластво має абсолютно ірраціональний характер протесту проти загрози, яка не вибирає жертв за чіткою ознакою вітимості. А знецінює всі попередні способи оздоровлення, які раніше гарантували суперменську невразливість до інфекцій та мафусайлове довголіття.

Ми — цілком очевидна частина цього світу, що повільно самовбивається, хоч і з поправкою на національний колорит. Масова втома й апатія українців більше не потребують якоїсь доказової бази. Це самоочевидний процес. Хотілося б говорити про нього як про остаточно реалізований і оформлений факт. І про те, що десь буде повернення до розумної поведінки. Але ні. Чесніше буде сказати, що ми лише на початку довгого й досить сутінкового шляху.

У психології є такий термін — «локус контролю». Його ще називають «локалізацією контролю волевого зусилля». Це — схильність приписувати результати діяльності або зовнішнім обставинам, або внутрішнім чинникам. Тим або іншим ризиком власної особистості.

Внутрішній світ середньостатистичного українця, згідно з його власним сприйняттям, досконалий,

як вірші Кобзаря. І відображає історичну реальність приблизно з таким самим рівнем достовірності. Всі його негаразди викликані виключно (в випадковому порядку): а) багато-кратно більшими силами ворога; б) підлим віроломством союзників; в) критичною масою зрадників.

Тобто ми бачимо (і чуємо, якщо уважно вивчити всі історичні думи та пісні, що починаються з вигуку «Ой!») картину світу, де локус контролю виключно зовнішній. Навіть у поствиборних мантрах про те, що переважна більшість виборців — дебіли та зомбі, категорично виключається сама можливість власної неправоти.

Тому досить докладні політологічні пояснення і говорять нам про сукупність політичних та економічних проблем, які ніяк не вирішуються. Бо не для того їх створювали, щоб ось так просто вирішити. Нагромаджується втома, хоча переважно це втома від безділля. Бо те, що ми гордо називаємо «роботою», особливо в бюджетній сфері, на Заході роботою не вважається — ні за цілепокладанням, ні за зарплатою, ні за якістю.

Самі собою, влада теж не така, хоча всі варіанти її заміни — від виборів до повстання — за десятиліття

вже були перепробувані. І щоразу кращі (згідно із загальним виборчим правом) представники народу псуються, як продукти у знеструмленому холодильнику, з усіма супутніми інформаційно-атмосферними явищами.

Тобто, з формального погляду, є всі причини для розчарування та апатії. Але тут є одна нестиківка.

З одного боку, циклічно повторювані вищезгадані політичні й інші невдачі передбачають наявність двох чинників: хорошої історичної пам'яті та особистої безрезультатної участі в цих процесах.

Але ніякої «хорошої історичної пам'яті» нинішні українці не мають. І навіть погані не мають. Горизонт планування діяльності становить,

максимум, три місяці, і то за наявності добре розвинутої фантазії.

Практичний же наш підхід до будь-якої діяльності, навпаки, передбачає, що ми вплутуємося в яку-завгодно справу за принципом «не доженемо, то хоч зігріємося». У сенсі, що участь у чомусь уже сама собою передбачає індивідуальну мотивацію та задоволення від самого процесу.

Наприклад, Майдан-2014 не став ніякою революцією, в сенсі радикальної зміни суспільного ладу, згідно з романтичними очікуваннями мас. Але всі його учасники досі ставляться до цієї події як до особистого досягнення, оскільки головною мотивацією було питання особистого морального вибору.

(Закінчення на стор.9)

(Закінчення. Початок на стор.8)

Кукарека здивувався і від подиву проковтнув кашу.

— О, роботає, — реготнули ми.
— Щас как дам больно! — підстрибнув на стільці Кукарека.

— Ладно-ладно. А за «Шахтюр»? — спитала я.

У мене тато був уболівальником, я могла ті команди, вночі прокинувшись, перерахувати, і не збилася би.

За «Шахтюр» Кукарека, здивувавшись, теж з'їв ложку. Далі пішли зірки футболу, кашу доїдали вже за Ніколая Озерова і за газету «Советский спорт».

— Так, молодці! — сказала санітарка, зайшовши до палати.

Годувати Кукареку насправді мусила вона. Після першого годування, вискочивши з палати заляпану кашею з голови до ніг — Станіслав Васильович, не довго думаючи, запулив тарілкою у санітарку — годування з полегшенням віддала нам.

Станіслав Васильович був страшенно неприємною дитиною. Здавалося, що на його вихованні відпочили всі Макаренки та Песталоцці, а Сухомлинський

перевернувся у гробу. Вихователька, поспілкувавшись з мамою Станіслава Васильовича, вирішила очі і так з виріченими до вечора очима і ходила. Іноді крутила головою і повторювала:

— Никакого воспитания! Ни малейшего понятия о воспитании!

Вона повторювала це навіть з якоюсь щирим захопленням.

Станіслав Васильович міг пошпурити своїм паровозиком у лікаря, просто так, для реготу. Міряти температуру Станіславу Васильовичу було страшною проблемою — він намагався витягнути термометр і цокнути його об підлогу, об батарею, бо хотів мав необережність сказати, що це робити небезпечно. А Станіслав Васильович Кукарека любив робити те, що забороняють і те, що небезпечно.

Але Станіслав Васильович Кукарека якось узяв і замирив нас із Серьоною Парамоновим місцевого розливу.

Це було так.

Стояв стілець посеред палати. На ліжках не було вільних місць. Набли-

жалася вечірня розвага — годування Станіслава Васильовича. Черга годувати лягала сьогодні на Серьою Парамонову і на Ірку. Оскільки Ірка була моєю подругою, я крутилася тут же.

— Ну, за маму? — приречено спитав Серьожа Парамонов, зачерпуючи ложкою суп.

— Не-а, — помотав той головою.

— А по жої? — зненацька спитав Серьожа Парамонов.

Станіслав Васильович округлив очі. В системі виховання його сім'ї «а по жої» взагалі, здається, не звучало. Кілька секунд він осмислював пропозицію, можливо, уявляв — уявивши, підскочив на стільці і зарепетував:

— Щас как дам больно!

— А я тобі. — Спокійно відповів Серьожа Парамонов.

— Обрати внимание, — сказала безтурботно Ірка. — Сережа большой. Он даст тебе действительно больно.

Досі палична система до Станіслава Васильовича не примінялася. Це було умовою — Станіслав Васильовича не шльопати, не дай боже, ні-ні, він не знайомий з такою системою виховання, і, боже збав, не погрожувати.

У палаті всі завмерли, бо, щиро кажучи, врізати Станіславу Васильовичу всім хотілося вже давно. Особливо коли він розкидав іграшки і замахнувся своїм паровозиком на найхворішу дівчинку відділення — товсту від гормонів, приречену на ранню смерть хворобою нирок, дворічну маленьку, яка лежала тут з мамою.

Товсту дівчинку всі дуже жаліли, вона була «не жалець», тихенько говорили санітарки — і в нас аж долони зачесалися, аби наглядно пояснити Станіславу Васильовичу Кукареці, що маленьких хворих дівчаток ображати не можна.

— Та боже вас упаси! — замахала на нас руками мама дівчинки, збираючи розкидані Станіславом Васильовичем Кукарекою іграшки.

Станіслав Васильович оцінює розглядав Серьою Парамонову.

— Давай так, — сказав йому той. — Если ты не станешь есть суп, ты перестанешь существовать. Ты маленький говнюк, но я не хочу, чтобы ты помер. Поэтому или давай жри, или по жопе. Посмотри на меня. Я это сделаю.

Станіслав Васильович ще раз оцінює поглянув на Серьою. Потім зиркнув спідлоба на нас. Ми якось разом усі кивнули.

Станіслав Васильович Кукарека здрейфив. Помовчав, а потім простягнув руку до ложки і ... за кілька хвилин витюпав тарілку супа.

— Вот как надо было, оказывается. — Сказала мама хворої дівчинки і з повагою зиркнула на Серьою Парамонову.

— А если Серьожа перестанет есть суп, он перестанет существовать. — Улесливо сказав Станіслав Васильович Кукарека.

— Ой, какие вы молодцы. — Сказала санітарка, входячи до палати і побачивши чисту тарілку. — А Кукарека — особенный молодец. Сейчас ему на клизму. Кто поможет сделать Кукареке клизму?

— Я! — видихнули ми, і всі одночасно скочили з ліжок.

Ми жаждали.

Ми алкали.

Ми зрозуміли, що на малого гівнюка є управа. Ми хотіли сатисфакції. І санітарка це, мабуть, зрозуміла.

— Значит, идем делать клизму, — сказала вона.

— Сережа... — нявкнув Станіслав Васильович Кукарека, зіщулюючись на стільчику.

— Идем-идем... — лагідно посміхаючись, зняв його зі стільчика Серьожа Парамонов і, взявши за руку, повів до дверей.

... Усі стояли під дверима.

Усі очікували на триумфальний вихід Станіслава Васильовича Кукареки, ніхто не пішов навіть до телевізора.

Станіслав Васильович вийшов із клізменною. За одну руку він тримав Серьою Парамонову, за другу Кукареку тримала я. Позаду йшла Ірка, хитро всміхаючись.

Хтось тицьнув до рук Станіславу Васильовичу його паровозик. І ми всі присіли, очікуючи звичного «Щас как дам больно!».

— Спасибо, — ввічливо відповів Станіслав Васильович Кукарека і шаркнув ніжкою.

— Что вы с ним сделали? — вирішила очі вихователька, прийшовши на роботу наступного дня.

Станіслав Васильович сидів у ігровій кімнаті і спокійно розфарбовував картинку в розмальовці.

— Здравствуйте. — Підвів він очі на виховательку, і та аж гикнула від несподіванки. — Что? Вы? С ним? Сделали?

— Клизму, — прошепотіла Ірка. І ми всі заховавши посмішки.

— Мы просто перестали с ним нянчиться. — Сказав Серьожа Парамонов.

... Прошло багато років. Сьогодні до мене в коменти прийшов якийсь Станіслав Кукарека і зарепетував: «Карантин ей не нравится!..», — дала пішла неперевода гра слів.

Я потрусила головою. Я ще раз перечитала комент. І в моїх вухах залунало давнє і напівзабуте:

— Щас как дам больно!

Я зайшла на сторінку Кукареки і прочитала — місце жителя: Київ. Я гмикнула.

Я прикинула по часу.

Я знову перечитала коменти Кукареки і широко всміхнулася — та як же мені не взнати тебе, мій хлопчику? Коли я годувала тебе кашею. Коли я власноруч робила тобі клизму і витирала твою засрану жопу. Кукарека — не надто поширене прізвище. Сполучення Станіслав Кукарека — тим більше (по-батькові я не пам'ятала, Васильович — це єдине, що я тут вигадала).

А жаль, жаль, що твоя мама так і не взяла до уваги методи виховання, розроблені спеціально для тебе нашим дружим гастроентерологічним відділенням КНІПАГа колись, багато років тому. Ти лишився тим же самим Станіславом Кукарекою, який все поривався стукнути термометром об батарею, бо йому сказали, що так робити небезпечно — але зараз ти зриваєш з себе маску і криши, що карантин посягає на твою свободу.

Кукарека подорослішав. Він вже знає добрячу кількість обсценної лексики, і мені раптово заохотило зробити йому хорошу таку клизму.

Так я і думаю тепер — зробити йому клизму? Як ви гадаєте? Чи нехай живе?

Тому що якщо я забаню Станіслава Кукареку — он что?

— Он перестанет существовать. — Лине до мене голос притихлого, вкрай невихованого хлопчика з далекого минулого.

Хлопчика, якого так просто було виховати.

Але...

Станіславу Кукареке присвячується.

(Закінчення. Початок на стор.8)

А ось голосування тих-таки народних мас за пана Лозінського породило палку суперечку диванних експертів про те, чи є в наших людей пам'ять взагалі і куди в такому разі поділася їхня висока революційна мораль. Як у будь-якій схоластиці, тут не може бути якоїсь однозначної відповіді, тому що важливе саме запитання.

Несхоластична відповідь не сподобається нікому, оскільки свідчить про банальне: людське життя само собою ніякої особливої метафізичної цінності не має. Смерті, особливо чужої, ніхто не боїться, довго небіжчика не пам'ятають, крім родичів, і то не факт.

А практична користь грошових компенсацій за вбивство описана ще в XI ст. у «Руській Правді».

Розгляньмо ж більш предметно, з чого саме складається стан «апатії». Чи такий він жаклийвий і згубний, як про це кажуть?

Термін «апатія» впровадили у вжиток античні філософи, й означав він «безпристрасність». По-нашому, це — «відсутність пафосу», якщо перекладати термін дослівно. З клінічного погляду, апатію дуже часто плутають із депресією. Це психопатологічний синдром, який може свідчити про якусь інше захворювання. У своєму крайньому вигляді він не такий уже й поширений, на нього страждають приблизно 45 мільйонів людей у світі. І коли згадати, що більш ніж мільярд людей не мають доступу до електрики, то це, швидше, проблема нетравлення вхідної інформації, ніж її дефіциту.

Тобто ми маємо справу зі станом повної або відносної байдужості до того, що раніше зазвичай викликало емоційну реакцію.

У нашому сьогоднішньому випадку ми маємо справу зі зростанням байдужості до інших людей, і до власного стану в тому числі.

Аби точніше зрозуміти, що відбувається, треба нагадати, чим, власне, є поняття «пафос». Ми звикли інтерпретувати його в зневажливому сенсі, оскільки пафос неминуче історично пов'язаний із культом героїв, своєю чергою, — це наявність у суспільстві високих моральних стандартів божественного походження (за Цицероном). Тобто наявність таких стандартів, які, за визначенням, відкидають потребу в посередниках у вигляді будь-яких партотргів. А це — смертельна загроза для будь-якої бюрократії, що узурпувала поняття закону. І протиставляє його поняттю справедливості.

Героїчне в сучасній культурі знищувалося дуже довго, і цей процес триває вже на негативних позначках шкали, інтенсивно знецінюється будь-який осмислений вчинок у принципі.

Однією з функцій героїчного як підвалин суспільної моралі було пов'язування людей у соціальні групи за ознакою взаємопідтримки. Біологічно розмірковуючи, людина — це соціальна тварина (якщо згадати визначення Аристотеля). Цілеспрямовано руйнування релігійних конструктів, знищення всіх авторитетів, руйнування інститу-

ту репутації повільно й неухильно вело до атомізації суспільства.

І тут сталася епідемія.

Вона не принесла в суспільство якихось нових смислів. Це як із війною. Просто яскравіше проявляється все те, що раніше було приховане за гучним рекламним шумом інтенсивного споживання різного непотребу.

Ми цілком у змозі нині констатувати стрімке руйнування соціальних груп як таких. Строго кажучи, людина повертається в те соціальне оточення, без якого вона фізично не може існувати. Це, щонайбільше, кілька десятків людей, розміщених концентрично, залежно від життєвих потреб.

Нині модно говорити про різні інформаційні бульки. Отож, соціальні групи, які створювалися з політичних, економічних або культурних причин, штучно надувалися різними менеджерами з питань кількості, безглуздо конкурували з такими самими симулякрами, — лопнули. Всі спазматичні смикання решток цих груп у соціальних мережах — це те, що раніше називалося «гальванізація трупа». Фізичні скорочення ще є, а життя вже немає.

Людина знову опиняється перед екзистенційним вибором особистої відповідальності за свою поведінку, як у Середньовіччі, коли прізвища «Дарвін» ще не знали, але що таке природний добір — розуміли дуже добре.

Здавалося б, нас у цьому має врятувати ліберальний прошарок суспільства, який історично завжди приписував собі таку місію. Інша річ, що історично ж у нього

це ніколи не виходило. А посяне ним розумне, добре та вічне щоразу, тільки-но з'являлися перші сходи, проворно викопували чергові політичні свині.

Ще раз нагадаю, що апатія — це спад цільової поведінки і порушення мотивації. Лібералізм завжди теоретично закликав до солідарності, але в умовах загострення боротьби за виживання ліберали достатньо швидко перетворювалися на націоналістів, консерваторів і реваншистів, що досить докладно описано у світовій літературі, починаючи з подій після Першої світової. Тому що ефективна цільова поведінка не може базуватися на узагальнених соціалістичних термінах. Колгосп за першої ж нагоди починає розбігатися й забирати свою худобу назад додому.

Тому наші ліберали нікуди не поділися, вони просто зараз у роздумах приміряють перед дзеркалом різні рольові маски, а вибрати не можуть.

Опущені руки — це не погано. Як мінімум, це означає, що, не розмахуючи ними без толку, ви не підчепите ніякої ковідки. Нам же радять дистанцію на шість футів, це — дві витягнені руки. Але абсолютно необов'язково, щоб ці руки перетиналися.

Можете витягнути їх донизу і для початку визначитися зі своїм реальним найближчим оточенням. Замість безглузлого, а тепер уже й фактично небезпечного натовпу, в якому раніше так приємно й велично було розчинятися, не переймаючись питаннями власної значимості чи нікчемності...

Акваріум

Валентин ЛУЧЕНКО

Вони живуть у такому собі акваріумі. Скло товсте, загартоване. У них тихо і затишно. Вони в теплі, нагодовані. Дбають про збереження status quo та подальше збагачення. Колись вони були, як усі ми: навчалися, працювали, дивилися три канали химерного телебачення. Дехто з них навіть часами голодував, але то вже забулося. Або просто не пам'ятається...

Тут зливи шумлять, падає град завбільшки з страусине яйце. Яюсь навіть Боїнг упав. Але я не про це. Мені трішечки шкода їх, тих, хто зорить світ через стінки свого паралельного світу. Їхні гризоти нам не відомі, ми не бачимо, що там у них і як. Чи ходять вони по траві босоніж чи по доріжці дрібного гравію в крокодилових сандаліях, а, може, саме зараз хтось із них нюшить тоненьку стежину кокаїну на капоті свого Ферарі. У них все доладу нині. А що буде завтра? Що там нам усім Бог дасть?

Я справді боюся, що скло трісне, бо тиск зовні росте повсякчас. Може статися що завгодно. Кесонна хвороба чи, може, миттева смерть.

Що станеться з вами, мешканці Акваріуму? Ви зовсім забули про нас...

КОНОТАЦІЯ ГЕНІАЛЬНОСТІ

Іван Франко — супергерой

Якби я хотіла, щоб дитина, прочитавши біографію Івана Франка нічого не відчула, я б змішала злидні з пафосом і додала купу дат — тобто все так, як написано в шкільних підручниках.

Якби я хотіла, щоб дитина, прочитавши про Івана Франка, офігіла і захотіла прочитати його твори, то написала б так:

Іван Франко — це супергерой з розумовими надздібностями і феноменальною пам'яттю з королівства Галичини і Володимирії (сучасна Львівщина і Франківщина). Мікс геніальності і фантастичної працездатності. Перший український професійний письменник, який заробляв літературною діяльністю дуже невеликі гроші, а почав з того, що ще в дитинстві сам в себе інвестував — у свою освіту і розум. Спочатку звичайна початкова школа, потім школа з німецькою мовою викладання, далі гімназія з польськомовним викладанням. В 9 років помер батько. Малий вчився так, щоб знань вистачило підробляти репетиторством, а на зароблені гроші купував книжки, читав, вчився, заробляв і т.д. Зрештою ще юнаком зібрав фантастичну бібліотеку українських і європейських авторів, став ходячою енциклопедією і фінансово незалежним красунчиком.

Друзі-гімназисти розказували, що Франко після годинної лекції вчителя міг дослівно її перекласти. Знав напам'ять всього товстезного Кобзаря, домашку з польської робив у віршах, почав писати свої вірші, прозу й історичні драми, перекладав Гомера і Софокла. В 15 перекладав Гомера і Софокла! В 15. Гомера і Софокла. Без гуґл-перекладача. (Що ви робили в 15? Я, наприклад, щовечора оплакувала Цоя під під'їздом і мені тоді точно було не до Софокла).

Дівчатам Іван подобався. Підлітком, коли за гроші «підтягував» сина священника, закохався в його доньку. Ольга Рошкевич. Роман був взаємний і тривав досить довго. Франко запропонував Ользі вийти за нього, але коли батько нарешті дав згоду, Івана як назло посадили в тюрму «за участь у таємній організації», і батько передумав.

Далі були ще жінки, університети і арешти за громадську і політичну діяльність. Інтелектуальний рок-н-рольщик.

Ще два сильних кохання. Три університети: Львівський, Чернівецький, Віденський. У Віденському захистився на доктора філософії. Ще два арешти.

Франко знав 14 (ЧОТИРНАДЦЯТЬ!!!) мов на рівні перекладача. Переклав Гомера, Платона, Шекспіра, Діккенса, Золя, Гюґо, Флобера, Гете, Твена, Сервантеса, Аліґєрі і ще довгий вражаючий список авторів світової класики і античної літератури.

Прозаїк, поет, драматург, перекладач, критик, політик, історик, мистецтвознавець, економіст, доктор філософії, ГЕНІЙ.

Ще й до всього мав ідеальний слух і прекрасний голос — Микола Лисенко писав музику з його співу.

Друге кохання — Юзефа Дзвонковська. Взаємне і трагічне. Юзефа відмовила у шлюбі, бо мала смертельний на той час діагноз — туберкульоз.

Третє — Целіна Журовська, «жінчина чи звір». Цинічна і холодна. Франко присвятив їй вірші у збірці «Зів'яле листя», але вона їх навіть не читала. Правда, згодом їй зачитали вірші-присвяти, і Целіна зауважила, що найбільше в тих віршах їй запам'ятався опис квартири, бо він нагадував їй квартиру, яку вона мала на вулиці Вронських у Львові.

Одружився з Ольгою Хоружинською. Ольга народила трьох синів і доньку. Франко для сім'ї побудував великий будинок у Львові. Родина Франків шоліта виїжджала на відпочинок на Гуцульщину у компанії Лесі Українки, Михайла Грушевського, Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського — норм компанія!

Прожив 60 років. Поліартрит спочатку парализував руки.

Залишив по собі 100 томів власних творів українською, польською, німецькою, російською, болгарською, чеською мовами. Номінант на Нобелівську премію. Займав 4-те місце серед номінантів, але помер у рік проголошення лауреата (Ромена Ролана, до речі), тому був виключений зі списку.

Перед смертю покликав священника на сповідь, але вигнав його до біса «за нетактовність», так і не сповідавшись.

Все.

Про твори жодного слова. Їх треба читати.

Хоча б для того, щоб не ржати зі слова «побіда» під час перегляду «голлівудського» кіно «Захар Беркут».

Natasha KULBACHUK

Ровером від Києва до Карпат

(Продовження. Початок у №1, 2.)

Анна ГУМЕНЮК

ЩЕ ОДНА ІСТОРІЯ
ЩЕ ОДНОГО ЖИТТЯ

4-й день. 3 червня

*Ми завжди обираємо свій шлях.
Ми завжди обираємо свій шлях.
Завжди.*

Сьогодні ми вибрали польові дороги

Любар → Стрижівка → Провалівка → Пединка → Вишняк → Махаринці → Сербинівка → Левківка → Ладиги → Самчики → Красносілка → Старокостянтинів; 54,2 км.

Якби поїхали трасою Любар-Хмельницький, побачили б одну Україну, а побачили селами — іншу. Сьогодні у нас чорноземі, безкраї поля, мирні долини із селами і повільними чередями, інколи — глеквий бруд на колесах і кедах, тінисті алеї уздовж поля.

Приблизно з цього місця великих міст на нашому маршруті не було. Та і маленьких теж. Потрібно було вибрати село, де зупинитися, де купити провіанту в дорогу, де заночувати. Невідомість і незвіданість має свої плюси.

Це вам не «Орел і решка», її автори молодці — зорієтували туриста в маршрутах і цінах, класна програма для нашого українського туриста. Наша ж із Сонею програма ще і для туриста-аутиста!

Потрібно бути готовим до всього: дощу, незручностей на дорогах, навіть відсутності магазину в селі! На цьому ми не раз попалися. Я ж думала, що в будь-якому селі зайдеш у магазинчик і, якщо не борщ у кафе, то вже булочку з йогуртом або томатним соком завжди купити можна.

Але вийшло не так. Виявилось, що ідеальний цілісний день, ось село, нарешті зупинимося — а там немає магазину! Вже й за дві години дня перевалило, і за чотири, а все не видко варіантів. Основна ж частина дороги — це не села, а поля, зелені пагорби, ліси, річки, луки, квіти.

Втрачаєш відчуття часу і кілометрів, занурюєшся в дорогу, в тишу, в спів пташок, у вічність. Слухняне тіло ніби зливає з велосипедом і слухається механізмом. І Софійці це подобається теж.

— Сонь, Україна яка?
— Зелена!

— Тобі подобається їхати через всю Україну на велосипеді?

— Подобається!

Яка ж ВОНА широка, безкрайна, мирна...

Щодо провіанту. Єдиною зайвою річчю, узятою в похід, виявився маленький казанок для готування на вогнищі. Старша дочка, досвідчена мандрівниця, наполягла: «Як же ви без нього впораєтесь, потрібно буде зварити їжу!».

Але наш формат виявився трішки іншим. Донька з групою друзів у гори ходить, а ми тут — між сіл. Однак, після двох днів, коли не вдалося в дорозі перехопити в сільській забігайлівці, як ми сподівалися, вирішили запасатися денним сухпайком: булочки, печиво, кефір, копчені ковбаски, декілька свіжих помідорів або яблук.

Їхали цілий день спекотою — літо починало відчуватися, і вже точно нам було не до багаття!

Простори, простори, простори — трави, поля, череди корів. Розмови в дорозі: «Сонь, що купити тобі в магазині?». «Лімона-а-а-ду-у-у!».

У Софії на спині окреслилися м'язи, проступають плями поту і солі на футболці. Я хочу, щоб фізичне навантаження очистило думки і душу, оздоровило їх.

Увечері нас зустрічав Старокостянтинів. З останніми сонячними променями опинилися біля базару. Там до нас звернувся літній велосипедист з проханням дати насос — підкачати велосипед. У нас були два насоси: один поганий, а один хороший. З'ясувалося, що від хорошого загубився шланг. Об'єднаними зусиллями намагалися допомогти людині, і тим часом дізналися, де можна зупинитися, — у готелі «Случ».

Случ — гарна ріка. Річки в цих місцях широкі і плавні, біля них приємно зупинитися, посидіти, просто побути.

Дуже не вистачає присутності і підтримки чоловіка. Коли майже повне відчуття щастя і нові враження, так хочеться ними поділитися!

Готель — у центрі міста: ще з радянських часів. Великі помпезні номери з шафами-стінками 90-х років і маленькими телевізорами на тумбочках. А ось туалет та вода — в коридорі. Однак молодий привітний і підкреслено ввічливий персонал.

Знову ж таки — наші ровери. Їх закрили у внутрішньому дворі на ключ, не на вулиці ж залишати!

Соня. Перші роки життя в селі для неї були складними: увійти до незнайомих дверей (аптека, школа, магазин) — нездоланна перешкода. Страхи і крики серед вулиці. І ось

— дивна трансформація: після багатокілометрової дороги на велосипедах двері в абсолютно незнайомий готель у чужому місті — як у рідний дім! Бігом піднімається сходами, душ і туалет — теж не проблема! А вже ліжко з телевізором — просто рай земний!

5-й день. 4 червня

Старокостянтинів → Мотрунки → Сушки → Веселівка → Хмельницький; 46,9 км.

Дивогляди у полі зору з'явилися лише при виїзді із Старокостянтинова.

Замок, схожий на Луцький, але зруйнований, занедбаний. Оборонна башта 16-го століття біля домініканського монастиря. Не могли не зайти і не оцінити.

Річ у тому, що це ще одна моя особиста місія в похіді: побачити своїми очима ту архітектуру, яка за рамками путівників і туристичних маршрутів. І не з вікна автобуса. А ось так: там, де вона була, залишилася, стоїть не затребувана і чекає свого нового шансу і господаря.

Фортець, наприклад, в Україні ледь більше двохсот, і більшість із

декілька метрів, мабуть, для поспання зимової слизоти. Трактор косить траву на узбіччях: механічні коси прилаштовані на довгих штангах-крилах. Дивина для нас.

...Ми все ближче до заходу!

Довгі підйоми і спуски по 2, 3, а то і 4 кілометри. І вгору, і вниз. Гарзд. Йдеш 2-3-4 кілометри пішки вгору. Штовхаєш навантажені велосипеди. Зате вже як поїдемо вниз! Теж 3-4 кілометри!

Соня. Тримаю її за руку на велосипеді під час спуску — їдемо разом. Але вона починає боятися: спуск дуже довгий, і не видно йому кінця. Психологічно боїться впасти, (або розігнатися і полетіти вниз?), хоча навчилася майстерно їхати на гальмах, злегка заклинюючи назад педалі. Злізає. Йде пішки вниз. Всю відстань спускає! Отак пройшли ми ці 40 кілометрів практично пішки!

Скоро дожджаний відпочинок. Дорога покращала перед обласним центром. Новий асфальт. З'явилася роздільна смуга з трави. Все вниз, вниз і вниз. Це і є Поділ України? Години о 6-ій вечора почала телефонувати адміністратор хостела в Хмельницькому. Ми ж бо обіцяли бути о другій. Відповідаю: «Ось, скоро будемо, ось вже під'їжджає-

мо...». Минаємо котеджне містечко — дачі. Це ще не Хмельницький?

Ще декілька кілометрів мальовничими лісами і ландшафтами. Ще не Хмельницький. «Де ви?». А ми: «На Старокостянтинівському шосе. Як до вас доїхати?».

Потім по місту. Треба знайти спальний район за річкою, мостом і новобудовами. У місті відстані якось не так сприймаються. Інформативна насиченість міського середовища, і 2-3 кілометри видаються, як 10. І втомта теж. Нарешті, приїхали ми в готель украї змучені аж о 9-ій вечора. Ось тобі і короткий перехід у 40 кілометрів!

6-й день. 5 червня

Хмельницький

Перший день відпочинку в нашій подорожі.

День не на велосипедах.

І ось вам плоди нашого екстриму. Я вже багато років не беруся їздити з Сонею в транспорті. Може закричати. Втекти. Почати приставати до людей. Не дуже комфортно виправдовуватися перед людьми за нашу нестандартну поведінку. А ту-у-у...

Хмельницький. Виходимо в місто пішки. Сідаємо в маршрутку. Центр. Речовий ринок. Дуже цікаво мені було побачити його — легендарний. Тут проходять всі оптові закупівлі для наших базарів. Дійсно ціни — нижчі? Звичайний китайський асортимент. Нічого особливого. Ціни — ті ж. Як же виникають легенди?

Їдемо в центр міста. Прекрасні парки, довгий маршрут. Сидить моя Софічка, злившись із сидінням трамвая, і розкошує. Відпочинок. Не треба крутити педалі. Тиха і усміхнена. Навіть без потоку слів. Гуляємо пішохідною вулицею центру. Кафе і атракціони на кожному кроці. Поведінка чудова!

Мені була цікава композиція центральної площі, а Соні — надувний батут. Радощі життя: морозиво. І обід у піцерії. День удався!

Через Хмельницький протікає ріка, не повірите — Південний Буг! Звідки взялася вона тут, ріка, що закінчує свій шлях у Миколаєві, вливаючись у Дніпровський лиман?! Заходимо по коліна в Південний Буг на міському пляжі Хмельницького, пускаємо по річці Сонину іграшку — хай пливе до південного краю України, до Миколаєва. Там пройшло моє дитинство. Як незвично і приємно відчувати географію країни ось так — ногами, через воду і дороги землі.

Моя молитва на ніч. Спасибі Богові, Простору і нашому Шляху! За Сонину поведінку і сьогоднішній день! Господи! Подаруй нам, будь ласка, завтра прохолодну погоду 18-20°C, хмарність, можна легкий дощик і теплу ніч на березі чистої спокійної річки з травою і деревами і невеликим пляжем! Дякую Тобі!

Однією з моїх цілей була взаємодія з Софією в дорозі, і лише з нею. Можна було б помріяти про приємну компанію, навіть компанію однодумців, можливо, про компанію батьків разом з аутичними дітьми. Але тоді неминуче спілкування було б між нами — дорослими, нормальними; а діти, як завжди, були б відсутні на інший план, на роль людей, з якими проводять якусь похідну терапію, по ходу забезпечують їхні потреби, а розмови і враження ділилися б між нами — приємною компанією.

Я розуміла, як це: розмовляти в дорозі в основному з собою (у себе в голові), ще з ангелами-охоронцями дороги, з Богом; і лише інколи, уривчасто і швидше емоційно з нею — Сонею, ловлячи сенс і настрої дочки.

Поясню. На вигляд і на фото моя дочечка — гарний і цілком нормальний підліток. Але розмови з нею — це в основному уривчасті чіткі команди, а зворотний зв'язок — асоціативні фрази, що вирвані з контексту її внутрішнього діалогу і вискочили назовні. Часто постійний потік якихось фраз і розмов (нетримання мови), коли я втомлювалася від нього, від'їжджала трохи далі вперед або назад, тримаючи дочку в полі зору, але вже не в полі чутності.

І ось потоку слів уже і немає. Я відпочиваю, а вона хай собі знаходить гармонію сама з собою. І не забувайте: вся наша дорога — це безперервний рух на колесах по 8-10 годин у день, постійно крутячи педалі і долаючи рельєф місцевості. Ще — тримаючи під контролем безпеку від машин. З короткою перервою на пів години, а то і на 10 хвилин серед дня на обід.

Тут вже справа була не в мені. Я б полежала і погуляла на привалі довше. Справа в Софійці. Вона не хотіла сидіти і, як заведена, знову сідала на велосипед і їхала, їхала. Дорога неначе тягнула її вперед і вперед.

І ось це спілкування, більш не вербальне, а якимось внутрішнім, відчуття близькості і відповідальності, і моє, і її — було однією з цілей походу. Не так, щоб це важко, але й нелегко: все ж ні з ким порозмовляти і обговорити ситуацію. Мусиш тримати все під своїм контролем. І знаходити в ненормальності, так і хочеться сказати, серединний шлях, шлях прийняття її такою, яка є, і радість від всього того, що відбувалося.

Важливі спостереження в дорозі. Перше: істерики і неслухняність — це вдома. У справжньому поході, коли будь-які дії — це безпека виживання, моя прекрасна аутистка діє правильно, відповідно до

ситуації, мобілізуючи свою волю і розуміння. Жодних капризів, слухняність, деколи прискорення або наздоганяння, бо того вимагає ДОРОГА, і не потрібно їй цього пояснювати. Як заходить в мізки це розуміння? Точно НЕ вербально, НЕ поясненням або переконанням. Якось на рівні існування, чуття, інтуїції. (Чи не ЦЕ втягує «недовтілену» душу аутиста в тіло? І в життя).

Друге. Здається, воно витікає з першого. Лише закінчивши дорогу і повернувшись додому, якимось подумала: адже вона могла в якийсь момент розплакатися, кинути велосипед, розбити його об дорогу, втекти, відмовитися їхати далі, увійти в неадекват! Що б я тоді робила? Але ж цього не сталося! Та і думок і страхів таких не виникало. І я прониклася повагою і вдячністю до неї, моєї Софії.

7-й день. 6 червня

Хмельницький → Перегінка → Антонівці → Правдівка → Ярмолинці → Томашівка → Ясенівка; 39,6 км

При виїзді з Хмельницького — два романтичні готелі «Південна Брама» і «Загадка». Ось чудово було там пожити!

Далі річка — будиночки біля води.

Ще один день дороги безкрайніми просторами України.

Сьогодні вирішили зупинитися на ніч на природі. Потрібно вибрати і не пропустити місце гарне і безпечне, захищене від очей і недалеко від дороги. Прошу Бога дати нам таке.

Пейзажі мінялися один за одним. Правильно вибрати. Також правильно визначити час, коли вже пора зупинитися, оглядітися, пошукати місце, напнути намет.

У теплих вечірніх променях зупинилися біля села Ясенівка. Поруч вівсяного поля. Деякий час пробіралися між полем і улоговиною, зарослою деревами, але без води. Зазвичай прагнемо розбити наш маленький табір на березі водоймища. Вологі коліні (не дорога) загинаються довкола поля, соковитий овес — по коліна, почали зустрічатися самотні дерева: ясени і клени.

Там-сям на траві лежать смиренні корови і час від часу ліниво мукають — кличуть господарів забирати їх із пасовища. Софія весь час перемукється з коровами: вони «Му!», і вона їм: «Му!». Дуже веселиться!

Для мене безпека — важливий момент, навіть у такому мирному пейзажі треба бути пильною. Газовий балончик у кишені під рукою (наче я зможу ним скористатися!). Хіба ж відомо, хто прийде забирати корів!?

Вибрали місце під розлогими кронами, гідними присутності Будди.

Влаштуватися ночувати — заняття досить морочливе. Залуцаю до нього Софію: «Розгортай, тримай, вставляй дуги, розкочуй спальник».

Ставимо велосипеди у полі зору, але подалі від випадкових очей — під дерево, щоб не блищали. Зв'язуємо їх тросом із замком. Потім сидимо, із задоволенням жуємо просту вечерю: хліб з ковбасою, помідори, ржанку.

Чаю зовсім і не хочеться, бо дні спекотні. В той же час — ночі холодні. Доводиться натягувати на себе все, що є: светри і спортивні штани, інколи і куртку, і у всьому цьому пірнати у спальник. Все одно не спимо, пів ночі цокаючи зубами, поки не зігріємося, притиснувшись один до одного.

Ну що ж, екстрим так екстрим — ми не шукали легких доріг. Ми шукали умов, що дадуть відчуття життя, розуміння і підтримку один одному.

Здається, корів тут на ніч не забирють. Дивно це, але й забавно. Соня перемукється з ними весь вечір, навіть засинаючи в наметі.

А я вперше за всю нашу дорогу подзвонила подрузі, психологу Юлі.

Поділилася нашими пригодами. І почула таку необхідну підтримку. Я думаю, ми обидві це розуміли. Спасибі їй!

8-й день. 7 червня

Ясенівка → Косогірка → Томашівка → Тинна → Лисогірка → Стара Гута → Рудка → Балинівка → Сахкамінь → Нігин → Слобідка Гуменецька → Кам'янець-Подільський

Вранці над наметом кричав людським голосом птах. Горлав, доки ми не підвелися.

До речі, згортання табору після ночівлі ще морочливіше, ніж його розгортання. Як акуратно не складай речі, вранці доводиться знову перепаковувати їх у рюкзаки, змотувати намет і спальники, ув'язувати все це на велосипеди, піклуючись, щоб предмети першої необхідності, карти доріг були під рукою, а «сувої» з намету і спальників на рамі

їхали цілий день і не заважали, і не розв'язувалися. Напевно, спочатку на це витрачалося більше години, а важливо виїхати до спеки! А тепер ми вкладаємося хвилин у 20.

Дорога охайна і доглянута. Трактор косить узбіччя. Поля біжать до неба. Овес, хліб, кукурудза і багато всього ще. Квітучий жовтий ріпак за галлявинами червоного маку. Вдалині — ліси і купи дерев. Все виглядає, як на ідилічній об'ємній картині.

Від Хмельницького і до самого Кам'янца уздовж дуже крутих підйомів і спусків розкладені купки піску, відсіву, ракушкової крихти із встромленими в них табличками «пісок».

Село Лисогірка. Серед полів — вихід гранітної породи: невеличка гора, довкола розкидані валуни.

Через поля з доріг до цієї лисої гори збігаються стежини, як струмочки. Мабуть, багато хто приходить поглянути на цей пам'ятник природи. А може, це — тутешнє місце сили?

Село Рудка. Паркани і ворота з блискучої жерсті (нержавіюча сталь?) Ідеш по вулиці і віддзеркалюєшся у брамах разом із велосипедом. Так незвично і наївно! Прикраси: чеканка і мереживо з того ж металу. Мабуть, місцевий промисел.

А церква — навпаки: лаконічні лінії, прямі хрести, стрілчасті арки. Схожа на католицьку. Дуже багато гусей. Минаємо величезні комплекси елеваторів — ціле місто. Сюди, на кінцеву зупинку автобуса, приїжджають люди на роботу. Дуже хлібний край.

Заїхали на кукурудзяне поле. Качани ще не виростили, але серце-

вина стебел має вже смак молодій кукурудзи. Чистимо і гриземо їх. Згадую дитинство, коли, набігавшись з приятелями, тягнули до рота все, що можна пожувати: горошок жовтої акації, конюшину, заячу капустку...

Спасибі Богові за те, що вистелив нам дорогу легкими хмарками, і погода (як просили) — свіжа прохолода, з вітерцем.

Досягнення Софії за останні два дні: перестала боятися довгих спусків. Якщо ще позавчора кричала: «Мама! Тримай мене за руку!», то сьогодні кричить: «Мама! Не тримай мене!» — і їде, кайфуючи, на гальмах.

Не готові ми до сприйняття міста такого, як Кам'янець-Подільський. Чекаєш, як у рекламі, що одразу опинишся в серці міста-казки, міста-замку. А насправді доводиться довго проїздити через не дуже доглянуті пе-

Череда на спокійному марші.

Здичавіле стадо у Чорнобильському заповіднику з'явилося через смерть його господарки

Здичавілі тварини — це ті, що були одомашнені людиною, однак з різних причин перейшли до вільного життя у дикій природі. Існує багато причин появи таких груп чи популяцій тварин і серед них: втеча від людини; інтродукція-заселення; втрата інтересу людини.

Здичавілі тварини — гарний об'єкт для наукових досліджень, до здатності здичавілих тварин відновлювати властиві їхнім далеким диким предкам соціальні структури, котрі здатні ефективно протистояти вовкам. Окремо взята корова, теля та й навіть бик не здатні протистояти вовчій зграї. Але коли вся череда корів під керівництвом досвідченого бика об'єднується в структурований гарем, де кожен знає своє місце і що робити, то їм не страшні ніякі вовки.

При появі людини череда швидко втікає до лісу і зупиняється у такій гушавині, що через гілля майже нічого не видно. Бик утікає останнім. На людину не нападає. Ці корови зі своїм приплодом живуть розміреним життям без будь-якої підгодівлі, ветеринарного догляду. Неспішно мандрують своїми стежками в Чорнобильському заповіднику навколо села Луб'янка. Ходять на водопої. Годують своєю кров'ю хмари комарів і мошкарні.

Це великий вклад у збереження біорізноманіття. Комахи — то їжа і для риб, і для птахів, і для кажанів.

А ще народжують щовесні і щоліта гарних рябенських телят.

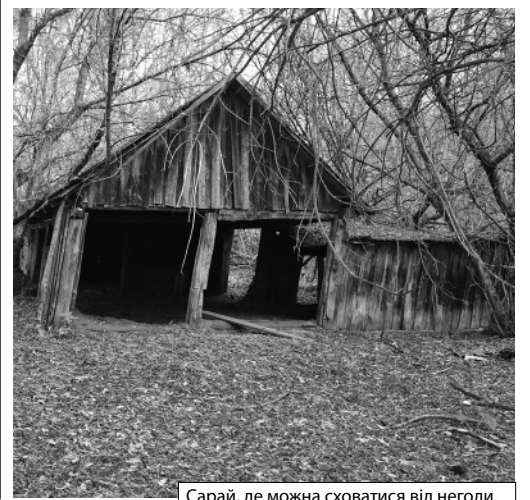
Випаси на перелогах і біля колишньої ферми лишилися пречудові. Нині листопад, а тут зелена соковита трава-мурожок.

Найбільш натоптана стежка через подвір'я Ольги Ющенко. Вже давно немає на світі білому цієї жінки, а худоба все ходить. Все має надію, що колись їм вийде назустріч баба Вольга.

Якось одного разу зайшли корови в одну хату і закрилися зсередини. Добре, що їх напівживих знайшли лісники і визволили з полону. Корови ледь допленталися до води і довго там стояли і все пили воду.

Але життя у них насправді привільне і щасливе.

Древлянське село.

Сарай, де можна сховатися від негоди.

(Продовження у наступному числі).

МОТОРОШНА ЯРМАРКА

На вихідних у Брюсселі відбулася моторошна міжнародна дитяча виставка. Товари, що продаються, — це діти, а покупці — багаті геї, які можуть дозволити собі витратити від 90000 до 150000 доларів.

Ярмарок, який проводиться ЛГБТ-організацією під назвою Men Having Babies («Чоловіки, які мають / бажають мати дітей») відбулася в Брюсселі вже в черговий раз. Наступна виставка планується в листопаді в Нью-Йорку, потім в січні в Сан-Франциско. Також цей захід проходить у Тель-Авіві, Чикаго і Торонто.

Одностатеві пари бажають орендувати матку і купити собі дитину. Розкішні готелі, дорого одягнені чоловіки, глянцеви каталоги з фотографіями сурогатних матерів на вибір або жінок, які готові народити своїх чи продати вже народжених дітей і підписати відмову на користь покупця.

Приємна фонова музика, шампанське, кава-брейк, доповіді кращих світових юристів, психологів, фінансистів і консультантів в області сурогатного материнства. Кругом зворушливі фотографії щасливих малюків у обіймах двох радісних чоловіків.

Гомосексуальні пари переглядають усі пропозиції. Ціни варіюються в залежності «від якості». У дітей в цій «індустрії» є якість, як у будь-якого товару. Потенційним покупцям надається повний пакет послуг: психологічна підтримка, юридична допомога, доставка яйцеклітин і сперматозоїдів при необхідності. Зустрічі з сурмами, перельоти та проживання в тій країні, де планується пологи та інше, в залежності від конкретної ситуації. Загалом, повний супровід.

До жінок тут ставляться як до інкубатора, бо це їхня єдина робота. Ніхто не запитує про їхні думки, почуття, мрії чи плани. Це просто самки, цінність яких була знижена до матки.

Все вказує на нову битву в культурній війні, на цей раз — щодо легалізації сурогатного материнства.

Ярмарок проходить у Брюсселі, незважаючи на те, що в країні заборонено комерційне сурогатне материнство. Очевидно, закон вже не має ніякої відповідності.

У цьому контексті, мабуть, не дивно, що в Брюсселі віце-прем'єр-міністром був призначений перший у європейській історії трансгендер. Де Саттер, ЛГБТ-активіст, вимагає легалізації сурогатного материнства по всій Європі.

Безсумнівно, ми маємо справу з формою поневолення жінок та торгівлею людьми. Сурогатне материнство топче людську гідність у всіх аспектах. Імовірно, що майже всі залучені в цей бізнес жінки не погодилися би народжувати дитину для сімейних пар, якби не опинилися у складних життєвих умовах, викликаних бідністю.

Той факт, що багаті чоловіки використовують бідних жінок, приховується зворушливими історіями про щасливих дітей у гей-сім'ях та піднесеними гаслами про права людини.

Ще кілька років цього тотального промивання думок, і громадські погляди на сурогатство для сексменшин зміняться. Ми вже бачили, що те, що 20 років тому трактувалося як відхилення, сьогодні розглядається як культурна, соціальна та правова норма.

СТРАШНА ПЕРСПЕКТИВА ДЛЯ УКРАЇНИ

В Україні активні борці, підживленні грантовими коштами, палко виступають за рівність прав, за те, що не можна дискримінувати, тобто критикувати чи образити сексменшини.

Рядові громадяни, наслухавшись таких яскравих закликів та різних сльозливих історій, починають кивати головами, що так треба розширити права ЛГБТ, хай будуть більше захищені, ніж прості громадяни, адже над ними нібито так знущуються. У школах починають вводити відповідні навчальні програми, аби діти теж були толерантними.

Політиків закликають прийняти Стамбульську конвенцію, аби захищати жінок від насильства, ну і на додачу ввести в законодавство деякі аспекти щодо ЛГБТ та заміни статі на гендер (але на цьому не акцентують, головне ж — це боротьба з насильством, а те, що іде на додачу, — не важливо, ціль же блага!).

Це все так гарно звучить: легалізація одностатевих шлюбів чи партнерств, введення гендерної ідеології в освіту, корекція підручників для дітей з урахуванням нових сексуальних реалій, введення терміну «мова ворожнечі», жорстоке покарання тих, хто проти ЛГБТ. І головне, нам скрізь твердо кажуть, що «ваші вигадки про вимогу, що ЛГБТ хоче усиновлювати ваших дітей, — це вигадки».

В Україні комерційне сурогатне материнство дозволене, і на прикладі декількох скандалів із сурогатними клініками ми бачимо, що вони теж стають дедалі більше задіяні в «експорті дітей».

Враховуючи зазначене, нині дуже важливо, аби ми відстоювали наші національні сімейні цінності та декларували нашим політикам та урядовцям, що не допустимо, аби наші цінності зруйнували або ними знехтували.

Закликаємо поширювати цю інформацію, аби якнайбільше людей знали правду про те, що чекає на нас, якщо не будемо боротися за сім'ю.

За матеріалами
menhavingbabies.org,
rnx.news, news24ua.com

ПРОДАЄТЬСЯ НЕЖИТЛОВЕ ПРИМІЩЕННЯ

загальною площею 62 м кв
у Малині по вул. Толстого, 2-3.
Тел.: 050-382-63-96, 067-426-08-32.

РЕДАКЦІЯ ЗАПРОШУЄ РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ТИЖНЕВИКА

Про умови та заохочення можна
дізнатися детальніше в редакції
або телефоном 067-87-688-13.

Пора приміряти!

У тренді — асиметричні трикотажні шапочки.

ЦЕ ТВІЙ АНЕКДОТ

— Коли я вийду на пенсію, то абсолютно нічого не буду робити. Перші місяці просто сидітиму в кріслі-качалці.
— А потім?
— А потім почну розгойдуватися.

Фаїна РАНЕВСЬКА

Прогноз погоди на тиждень (17.11-23.11)

ВІВТОРОК, 17 ЛИСТОПАДА	СЕРЕДА, 18 ЛИСТОПАДА	ЧЕТВЕР, 19 ЛИСТОПАДА	П'ЯТНИЦЯ, 20 ЛИСТОПАДА	СУБОТА, 21 ЛИСТОПАДА	НЕДІЛЯ, 22 ЛИСТОПАДА	ПОНЕДІЛОК, 23 ЛИСТОПАДА
Ніч Ранок День Вечір -1° -2° +1° +1° Протягом усього дня у Малині буде триматися хмарна погода. Ранок і день пройдуть без опадів. Увечері можливий дрібний сніг. Сонце зійде о 7:21, зайде о 16:14	Ніч Ранок День Вечір 0° 0° +4° +1° До самого вечора триматиметься похмура погода, лише під кінець дня небо очиститься від хмар. Опадів не очікується. Уночі очікується сніг. Сонце зійде о 7:22, зайде о 16:13	Ніч Ранок День Вечір -1° +1° +5° 0° У Малині майже весь день погода буде похмурою, лише ввечері небо проясниться. Без опадів. Сонце зійде о 7:24, зайде о 16:12	Ніч Ранок День Вечір -1° -2° +5° +1° Ясна погода спостерігатиметься протягом усього дня. Без опадів. Сонце зійде о 7:25, зайде о 16:11	Ніч Ранок День Вечір -2° -2° +1° -1° Протягом усього дня буде триматися хмарна погода. Без опадів. Сонце зійде о 7:27, зайде о 16:10	Ніч Ранок День Вечір -2° -1° +2° 0° З ранку до самого вечора небо буде вкрито хмарами. Без опадів. Сонце зійде о 7:29, зайде о 16:09	Ніч Ранок День Вечір -1° 0° +3° +2° Протягом дня хмарна погода. До полудня опадів не очікується. У другій половині дня можливий дрібний дощ зі снігом. Сонце зійде о 7:30, зайде о 16:08

ПЕРЕДПЛАТА

Тижневик «Форпост» можна передплатити в редакції і отримувати в редакції чи за адресою проживання або роботи.

Передплатувати можна з кожного наступного номера.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ:

один випуск/номер (отримувати у редакції) — 6 гривень;
послуга на місяць з 4 тижнів — 24 гривні;
послуга на місяць із 5 тижнів — 30 гривень.

З грудня 2020 року до кінця березня 2021 року діятиме безкоштовна кур'єрська доставка за вказаною у передплатному талоні адресою.

Вартість передплати для пенсіонерів, учнів/студентів та усіх пільгових категорій громадян — 5 гривень за випуск; місяць — 20 гривень, незалежно від кількості тижнів у ньому.

КАРТКА ПЕРЕДПЛАТНИКА № _____ тижневика «Форпост»

Прізвище, ім'я, по-батькові	
Передплата в редакції	
Передплата з кур'єрською доставкою	Адреса: _____
Термін передплати	

ВАРТІСТЬ РЕКЛАМИ

Рядкове оголошення для населення на кшталт «куплю-продам», «мінюю», «віддам» тощо — **20 гривень**.

Оголошення про втрачений документ — **40 гривень**.

Оголошення на зразок «шукаю людину для догляду за...» чи «потрібен чоловік для допомоги по господарству...» — **30 гривень**.

Блочна реклама, офіційні повідомлення й інформація (площа сторінки): **1 см кв. — 8 гривень**.

Блочна реклама на 1-й сторінці: **1 см кв. — 12 гривень**.

Вітання, подяка, поминання — **50 гривень**.

Вітання, подяка на 1-й сторінці — **100 гривень**.

Загальнодержавний загальнополітичний тижневик.
Засновник — Найдюнов Сергій Андрійович.
свідоцтво про державну реєстрацію КВ №6642 від 28.10.2002 р.
Видавець — ТОВ «Гарно»
свідоцтво про державну реєстрацію А00 №789532
Р/р №UAH12311744000026000055842642
ЄДРПОУ банку 14360570 код 311744
АТКБ «ПриватБанк»
Редактор — Ірина КРИМСЬКА.

Газета виходить українською мовою один раз на тиждень — щовівторка.
Обсяг — 3 друк. арк.
Тираж — 700.
Зверстано Ковалевським К.А.
Надруковано у КП «Малинська районна друкарня»
Адреса: вул. Кримського, 7, зам. №

Адреса редакції: м. Малин, вул. Грушевського, 11,
(приміщення райспоживспілки,
вхід з вулиці Н. Сосніної. 2-й поверх).
E-mail: garnoinua@gmail.com. Телефон: **063-842-42-36**.
За зміст реклами та оголошень редакція відповідальності не несе. Думки авторів публікацій не обов'язково відображають точку зору редакції.